

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 levél.
Egy hónap 2 levél.

VIDÉKEN:
Egy évre 26 levél.
Egy hónap 2 k. 40 f.

IRÁDÁSOK:
4-hetes postai ár egyszer 20 fillér,
minden levélbenként 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 287.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézervény-
Társaság.
József Főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Péntek, december 10.

Flottánk sikerei az albán partoknál.

(A szerbek és montenegróiak üldözése.)

Budapest, december 9. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Nincs különös ujság.

Olasz hadszíntér:

A görzi grófságban az olaszoknak harcainkunk egyes szakaszai ellen intézett hiábavaló támadásai tovább tartanak. Ilyen támadásokat Oslaviánál a Monte-San Michelen és San-Martinonál visszavertünk. Doljenél (Tolmeintől északnyugatra) oszlopaink az ellenség arcvonala egy szakaszának elfoglalásával megjavították állásukat. Dél-tiroiban az olasz tüzérség lardarói és rivai megerősített területeinknek egyes állásait bombázza.

Délkeleti hadszíntér:

A Plevljétől délnyugatra emelkedő magaslatokon montenegrói bandákat szétugrasztottunk. A Beranétől északra levő határterületen a montenegróiak balszárnyát hátrálásra kényszerítettük. Az ellenség jobb szárnya ellen is sikeresen harcolunk. Az Ipektől nyugatra emelkedő magaslatokon visszavetettük a szerb utóvédeket. A tegnapi beszállított foglyok száma kettő tíz és mintegy egyezer főnyi legénység. Hőfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

Tengeri események.

Tengeralattjáróink egyike hetedikén délelőtt a Drin öbölben elfogott és Cattaróba szállított egy albán motorvitorlást, amelyen harminc szerb katonaszökevény volt puskákkal, négy ágyúval és löszorral. Flotta-parancsnokság. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Sikeres harcok a Vardar mentén.

Berlin, december 9. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelepti:

Nyugati hadszíntér:

Az arcvonal különböző helyein élénk tüzérségi harc, különösen Flan-driában és a Souaintól északkeletre eső százhuszonhármas magaslat táján. Egy francia légi járművet Laontól délre leszállásra kényszerítettünk, a ben-tülőket elfogtuk.

Keleti hadszíntér:

Egyes járőrosztározáson kívül nincs jelenteni való.

Balkán hadszíntér:

Plevljétől délre, Sienicától délre és Ipeknél sikeresen folytatjuk a harcot. Bolgár csapatok megszállották Diakovát, Dibrát, Strugat és Ochridát. A Vardar mentén harcok kedvezően haladnak tovább. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Bethmann-Hollweg a békéről.

(A háború költségeit nem Németország fogja fizetni.)

Távirattal tudósítva.

Erkezett éjjel 3 órakor.

Berlin. A német birodalmi gyűlésnek várva-várt napja volt a mai. Minden európai állam figyelme Berlinbe irányult, ahol egyenesen meginterpellálták Bethmann-Hollweg birodalmi kancellárt, hogy milyen feltételek mellett hajlandó Németország békekötésre.

Az ülésen a békefeltételekre vonatkozólag bejegyzett interpelláció indokolásaként Scheidemann (szociáldemokrata) kifejti, hogy sokan nem szólnak a békéről, mert attól tartanak, hogy ezzel a gyengeség jelét adják. *A szociáldemokrata párt a népek békéjének védője s kénytelen tel- emelni szavát.* Egy pillantás a térképre s látjuk, hogy állanak csapataink. Hihetik-e ellenségeink, hogy a háborút átvihetik területünkre? *Csak arról van szó, vajon ellenségeink készek-e a békére.* Ki van zárva, hogy egy egész Európára kiterjedő háborúban teljesen le lehessen nyugodni, térdreszorítani egyik, vagy másik felet. *A békéről az beszélhet, akinek ereje megengedi, hogy minden teire-magyarazást ereje tudatában nyugodtan elviseihessen, ezért kell nekünk békéről beszélnünk.* Visszautasítja azt a feltevést, hogy Németország hódító háborút folytat. *Elsasszról Németország nem fog lemondani. Angol és francia nyilatkozatokból a béke utáni sörvargás olvasható. Az olasz kamarában követelték a békét, amely minden annexiót kizár. Hasonlóan beszéltek a magyar parlamentben is.*

Ellenségeink beláthatták volna már, hogy kihezvetési reményeik alaptalanok a ezért a katonai sikerekre vonatkozó remények is hiuk. Ezek azok a tények, amelyek miatt a békéről kell beszélnünk. Ha a hadviselő államok sajtója a békehajlamról adna hírt, a béke utáni hajlam, az akarat elemi erővel törne ki. Aki utjában áll annak, aki meg akarja teremteni a békét, az bünt követ el az egész emberiséggel szemben. A szociáldemokrácia gyenge volt a háború megállítására. Ma közvetlen veszély nem fenyegeti határainkat, kötelességünk ezért megkérdezni a kancellárt, hogy milyen feltételek mellett volna kész a béketárgyalásokra. A német nép

egy nappal sem akarja tovább folytatni a háborút, mint az szükséges a cél biztosítására. Függetlenségünkért a nép mindent feláldoz, de kapitalisztikus érdekekért egy katonája életét sem kockáztatja. Mikor elvtársaink a zászlók alá siettek, Németország összezuzását akarták megakadályozni, de nem akarják a világot Németország igája alá hajtani, oly békés nép, mint a német, boszszuállásra, mások megsemmisítésére nem törekszik. Nyíltan kimondhatjuk, hogy akarjuk a békét, mert a német nép elég erős, eléggé elszánt, hogy továbbra is megvédje hazáját, tűzhegyét, ha az ellenség nem akarna békét. Az egész világ visszafojtott lélegzettel várja a kancellár beszédét. Remélem, hogy megtalálja a megváltó szót s kifejezést ad a béke megkötésére vonatkozó hajlandóságának. Kívánjuk, hogy a borzasztó háború megszüntetésére az első lépés Németországtól induljon ki. Taps, helyeslés a szociáldemokratáknál.)

A békeinterpellációra azonnal válaszolt is *Bethmann-Hollweg* birodalmi kancellár.

— Az interpelláció bejelentése — mondotta — ellenségeinknél örömet keltett. A német erő gyengülésének, a német egység meglazulásának tekintették azt. Az interpelláció elhang-

zása azonban keserű csalódást okozott nekik, mert csupán az az aggodalom tetszett ki abból, hogy elmulasztjuk az alkalmat a becsületes béke megkötésére. Oriási eredményeket értünk el: Törökországgal létrehoztuk az összeköttetést s így az angol uralom legsebezhetőbb pontját tenyegtetjük.

— Világos, hogy a háború költségét nem mi fogjuk fizetni. Ellen-ségeink még is állandóan hangoztatják, hogy a békekötés Németország megsemmisítése előtt nem lehetséges. Az entente kormányok még mindig a háború kitörésekor elfoglalt álláspontjukra helyezkednek: Elszász-Lotharingiát akarják, s a militarizmus letörését. **Ellenségeink nem hajlandók a békére.** Minél tovább tart el a háború, annál biztosabbaknak kell lenniük a garanciáknak, amelyekkel megkötjük a békét. Tudjuk, hogy Franciaország Oroszországgal egyenest ellenünk szövetségbe. Kölesönöket adott Oroszországnak, hogy az várakat építhessen ellenünk. Ettől meg kell óvnunk magunkat: nem szabad, hogy fenyegethessék Németország létét. **A háborút csupán politikai, katonai és gazdasági biztonságunk teljes megalapozásával tejezhetjük be.**

A „Montmartre“-ből A táncosnő.

(Francia darab és magyar színmű.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 9.

Egy nagyváradi lap írja a következőket a legutóbbi fővárosi bemutatók egyikéről:

A háborús átváltozások egyik esete az, hogyan lett egy francia színdaraból eredeti magyar színmű. Lengyel Menyhérttel esett ez meg, akinek már egyik darabjánál hasonlóságot talált a kritika egy külföldi színdarabhoz: A mostani eset az, hogy pár nap előtt adták először Budapesten Lengyel Menyhértnak A táncosnő című darabját, amelynek ötletét és meséjét egy francia író 1910-ben már megírta. Az író neve Pierre Fraudais, a darab címe: Montmartre. 1910-ben november 24-én adták Párisban a Vaudeville színházban s megjelent nyomtatásban a L'illustration théâtrale című vállalat 1910. december 165. füzetében. A továbbiak helyett beszéljen a két színdarab meséje:

A táncosnő meséje Ambrus Zoltán szerint: — Lola már világhírű; mindenütt megfordult, mindent látott és megízlelt, csak még az igazi szerelmet nem. De egyszerre, a kivételes szenvedelmek híreltségével bele szeret egy diplomata jelöltbe, ott hagyja érte a művészi sikert és követi a kis Grey-t falusi kúriájába. A második felvonásban már három hónap után vannak, de Lola, aki előbb maga volt az éjjeli élet és a primadonna-szeszély, tovább is változatlan elragadtatással fürdik a szerelmi boldogságban, a napsütésben meg a falusi életben, noha a diplomatajelölt már kezd idegeskedni és sokat cselezget arra, hogy feláldozta érte a jövőjét.

Ekkor fölkeresik Lolát régi életének osztályosai és hívják vissza. Szerelmese azonban utálja ezt a népséget, kiutasítja őket házából. Lolát összeeszi, vasútra ül s az elhagyott Lola visszatér az Alhambrába. A harmadik felvonás öt hónappal később történik. Lola nem boldog; a diplomata növendék is mást gondolt s a szerelmeseinek elég találkozniok, hogy újra egymás karjába omljanak. Már-már az a kilátás, hogy Lola, felvonásról-felvo-

násra hol a művészethez balra-ál, hol a kedvességével tour de main-ot, de nem.

Az imádott azt kívánja Lolától, legyen örökre az övé és hagyja ott a színpadot. Lola, okulva, szép szóval magyarázgatja, milyen nagy oktalanságot követne el, ha ezért az örökre szóért lemondana a színpadról és hogy neki a tánc nemcsak keresete, hanem művésze, sőt életelme; a tehetősége arra utalja, hogy önkéntelenül a tánoba fejezze ki amit érez. De hát a sikerért sok szenvedéssel kell megfizetni s a tehetőséget csak edzi a fájdalom.

Látnivaló, hogy olyan témáról van szó, melyet a drámaírók is sokszor feldolgoztak, a Kaméliás hölgy-től a Starig vagy Zazá-ig, de a mi drámaírónk a régi tárgyat szerencsésen modernizálta.

A Montmartre meséje az eredeti után a következő:

Marie-Clarie a Montmartre lebujaiban mindent megízlelt márt, csak még az igazi szerelmet nem. Egyszerre azonban beleszeret Pierre Maséchal nevű fiatal emberbe, akit az éjszakai élet eléje vet. Otthagytva érte a moosarat s elmegy vele, elragadtatva a bekövetkező idillikus élettől és a szerelemtől.

Azonban megjelennek Marie-Clarie régi barátai s friss, izgató pletykákat hoznak; az elhagyott Montmartre int Marie-Clarie felé, egy kis összeesrdülés s a leány visszamegy az éjjeli életbe, hangsúlyozva, hogy szereti Pierret, de már unatkozik.

Pierre újból találkozik Maire Clariellel, azt kívánja tőle, hogy legyen az övé s hagyja ott a moosarat. A leány megmagyarázza, hogy ez lehetetlen s kijelenti, hogy Pierre az ő első szerelme, amit azelőtt tett, az nem gilt. Még egyszer találkoznak s a leány kifejti, hogy ő Montmartret szereti, egész élete az éjjeli élet szereteté. Ekkor Pierre mindennek elmondja s elmegy.

Ime a két mese. A különbség csak az, hogy Lengyel Menyhértől Marie-Clarie-nak hívják Lolát s a „művészet“ szó helyettesíti az „éjjeli életet“. Egyebekben világos az ötlet s a darab menetének hasonlósága.

Választon

a görög kormány.

(Két tűz között. — A szövetséges hadsereg a görög határon.)
Lévitati tudósítás.

Athén—Szófia—Budapest, december 9.

Bern. A Temps írja, hogy minden jelarra mutat, hogy a görög kormány tudatta az entente-hatáimakkal, hogy a görög partoknak a szövetségesek által való őrizete abban az esetben, ha a görög seregek elhagyják Szalonikit, egyértelmű Görögország semlegességének újból való megsértésével. A Secolo szerint görög politikusok nyíltan hangoztatott felfogása az, hogy ha a görög kormány teljesíti a négyes-szövetség kívánásait, Németország és Ausztria-Magyarország kénytelen lesz Macadoniát, ellenséges területnek tekinteni.

Miért volt Kitchener Szalonikiben?

Szófia. Egy kiváló és Görögország jelenlegi helyzetével teljesen tisztában lévő diplomata a következő nyilatkozatot tette egy szófiai újság munkatársa előtt: Az angolok és franciák között határozott ellentétek forognak fenn a balkáni expedició tekintetében és ezek az ellentétek a bolgárok krivoláki nagy sikerei után még inkább kiélesedtek. Anglia és Franciaország pillanatig sem gondolt Szerbia megmentésével, csupán Angliának volt határozott célja Görögországot a világháborúba belesodorni. Anglia vonakodott nagyobb csapatzállításokat eszközölni és meg akarta takarítani a hiábavaló áldozatokat. Az angolok nem vesznek részt a balkáni front véres akciójában és a franciák ma már belátják, hogy minden siker ki van zárva. A franciák elkedvetlenedése odáig ment, hogy a parancsnokság azt az ajánlatot tette az angoloknak, hogy a presztizs kérdésre való tekintet nélkül adják föl az egész balkáni vállalkozást, mert az teljesen céltalan. Ezért utazott Kitchener Szalonikibe és itt állítólag azt a meggyőződést szerezte, hogy a partraszállított csapatok nem elegendők. Kitchener ezek alapján azt telegrafálta Londonba, hogy az ottani olasz követnek oda kell hatnia Rómában, hogy Olaszország nagyobb hadsereggel vegyen részt a balkáni akcióban. Erre következett azután az a válasza Itáliának, amely szerint az entente és a háború jó kimenetele érdekében Olaszország egyetlen emberét sem vonhatja el az esztrák natárról. A görög kormány nem akar egyetlen hatalmi csoport-hoz sem csatlakozni, nem óhajt ellenséges akcióban részt venni, mert a háború végéig semleges marad. A Görögország és Bulgária közötti viszony a lehető legjobb.

Német járőrök a görög határon.

Szófia. A Makedóniában készülődő dolgok nagyon egyszerűek. Már itt is, ott is felbukkannak a görög határon német lovasjárőrök, amelyek elől az angol-francia csapatok a görög határig vonulnak vissza, sőt sáncépítésekkel görög területet is érintenek. Rövid idő múlva meg fog történni Görögország döntése. Az entente második részletezett jegyzékére vonatkozóan mindenekelőtt azt kérdezte, vajjon javaslatokról vagy követelésekről van-e szó s az ententeazt válaszolta, hogy ő követeléseket állított föl és nem kívánásokat nyilvánított. Az események stratégiai fejlődése Makedóniában nem maradhat befolyás nélkül Görögország váiaszára. A központi hatalmak és a bolgárok minden eshetőségre készen vannak. Ha Görögország, mint az feltételezhető, az új utimátumjellegű jegyzéket elfutasítja, vagy arra nem válaszol teljesen kielégítően, akkor a szalonikii expedició mint komédia végződik. Az entente vezetői lesznek csupán a bűnösök, ha ebből tragédiának kell lennie, amely rengeteg emberáldozattal jár.

Gyűjtse össze a kormány a magyar vitézség dokumentumait.

(Apponyi Albert határozati javaslata. — A volt földművelésügyi miniszter utódja működéséről. — A képviselőház ülése.)

Aradi Közlöny tudósítójának.

Budapest, december 9.

A Ház ma az indemnitási vita második napjára gyűlekezett össze. Bár Tisza István gróf és a pártok vezérszónokai is felszólaltak már, mégis igen érdekesnek ígérkezett a mai ülés, mert Apponyi Albert gróf felszólalását várták.

Apponyi Albert gróf már délelőtt tíz óra körül tényleg meg is jelent a Házban, ahol sokan időzöltek stockholmi missziója alkalmából. Kijelentette, hogy ma okvetlenül föl fog szólalni, bár az uton meghűlt.

Az ülés megnyitása előtt a folyosókon igen élénk volt az élet. A munkapárti oldalon Hazai Samu báró honvédelmi miniszter körül volt a legnagyobb csoportosulás, az ellenzéki oldalon pedig Apponyi Albert gróftól vette körül a képviselők.

(Szmrecsányi a katonasorvosokról.)

Beöthy Pál elnök 10 óra 40 perckor nyitotta meg az ülést és bejelentette, hogy Esterházy Mária gróf sürgős interpellációt jegyzett elő a katonailag megszállott területek kormányzása tárgyában.

A bizottsági jelentések előterjesztése után Szmrecsányi György állott föl szólásra. Kijelentette, hogy csatlakozik Rakovszky István határozati javaslatához. Felhívta a figyelmet a hadügyszervezési szervezetre, amelynek működése rendkívül fontos. A háború elején voltak ugyan a téren hibák és mulasztások, amelyeket azonban már fokozatosan kiküszöböltek. A németek ezen a téren is jó példával járnak elől, mert a beteg és sebesültek 60 százalékat utra a frontra küldhetik. A takarékoskornak nincs itt jogosultsága, amint hogy a hadügyminiszter és a honvédelmi miniszter minden áldozatra hajlandó is.

Egységes és erőteljes intézkedéseket követel az egészségügyi szolgálat javítása érdekében a honvédelmi és hadügyminisztertől. Teljes elismeréssel adózik a harctéri orvosoknak. (Helyeslés.)

Rátér arra, hogy a katonasorvosok két régi problémája van: az előléptetési viszonyaik nagyon rosszak, s nem számítják őket a sor-katonaság közé. Német statisztika szerint a német katonasorvosok közül november elsejéig megsebesült 378, fertőző betegségben meghalt 707, elesett 96, hadifogságba került 215. Már régebben is szóba került ez a kérdés, de Schönherz akkor szíval utasította el a katonai orvosok kérelmét, hogy ők a genfi konvenció védelme alatt állanak. A mai háború megmutatta, mit ér a genfi konvenció.

Szóvá teszi ezután, hogy például egy hadnagy, vagy egy gazdasági tisztnek nagyobb tiszteletadás jár, mint egy törzsorvos rangban levő öreg katonasorvosnak. Felemlíti, hogy a hírneves orvosprofesszoraink egyike sem ment el a harctérre, Korányit kivéve. Különben a honvédelmi miniszter energiáját és adminisztratív tehetségét az ellenzék is elismeri. (Taps az ellenzék egy részén.)

(A drágaság kérdése a parlamentben.)

Serényi Béla gróf a drágaság kérdésében szólalt fel. Tagadhatatlan, hogy sok tekintetben visszaesett állapotok vannak, de azok, a kik gondolkodnak, be fogják látni, hogy a termelés és a fogyasztás mai szerveztlensége mellett az eseményeknek az a fordulata előre várható volt.

A miniszterelnök jól mondta minapit felszólalásában, hogy Németországban azért nem tűnik fel a drágaság, mert ott azelőtt is volt. (Zajos ellentmondás a baloldalon. Az elnök

csenget.) Ha ő csinálta volna az élelmiszerekre vonatkozó intézkedéseket, nem rekviráltatta volna idegenekkel, hanem est rábista volna a szolgabírói hivatalokra. (Mozgás. Zajos helyeslés és mozgás a baloldalon. Az elnök csenget.)

— Most már meg kell nyugodni a tévnyekben, megszüntetni a drágaságot nem lehet, hanem legelőjebb csak mérsékelni.

Konstatálja, hogy a szar árát későn maximalták. A szegény embernek lisztre, zsírra és krumplira van szüksége. E három élelmi cikket azonnal le kell foglalni. (Zajos taps.) Budapest élelmiszeri politikáját bírálja erősen. Nagy hiba, hogy a főváros vezetősége nem gondoskodott még a békében arról, hogy ellátása lakosságát élelmiszerekkel.

— A vidéki városok is nagy hibát követtek el, mert nem igyekeztek arra, hogy a termelőt összehozzák a fogyasztóval. Különösen Budapest a naplopó ügyelők és közvetítők óriási hada férdzik a termelő és a fogyasztó közé. (Zajos taps az ellenzéken és a jobboldalon.) Százszámra szalágyálnak emberek, akiknek nincs más foglalkozásuk, mint másokat becsapni és meglopni.

(A háború és a tisztviselők.)

Rátér a tisztviselők ügyére, akiket a háború legjobban sújtott. Az állami tisztviselőknek nem a kifizetés a legnagyobb baja, hanem az, hogy vezető viselkedést várnak tőlük a társadalomban, költségfedezet nélkül. A második pedig az, hogy el vannak adósodva.

Rendkívül sok a fizetést-lel segéd-fogalmazó és a fizetéstelen segéd-fogalmazó-gyakornokok száma, akik tíz évtizedig nem kapnak megfélélt fizetést és ezután legálább 30 000 korona adósságot csinálnak, a melytől nem tudják megszabadulni sohasem. Nincsen kizárva, hogy a háború után a VIII—X. fizetési osztályok tisztviselőinek ezen ügyvel államilag fogják foglalkozni.

Véül a háború eseményeinek gazdasági kihatásáról szól. A Balkán forgalmi szempontból úgy lehetne hozzánk csatlóznai, ha a Morava-völgyét egy csatornával összekötnék a szarajkától öböllel. Így az indiai termékek átrakodása nélkül juthatnának el Szalonikiból a Dunára.

A beszéd után Tisza István gróf miniszterelnök üdvözölte Serényit. Az elnök tíz perc szünetet rendelt el, majd Giesswein Sándor szólalt fel.

(Giesswein a nők választójogáért.)

Giesswein hangostalta, hogy ha egyéni akarunk, úgy Magyarországot aszellezni és gazdasági téren kulturállammá kell tennünk. Nem felderíthet fel azonban nyomát sem az ezt ózó intézkedéseknek. A gazdasági válság elkerülésére óvintézkedéseket kellene tenni, nem szabadna politikailag jogosultakat és jogosulatlanokat megkülönböztetni. Károlyi indítványát megtoldja azzal, hogy a nőknek is meg kell adni a választójogot.

Erőnk tudatában — mondotta — nem félünk a békától s odakülönböztetjük ellenfeleinknek: "Ne temessétek el Európa civilizációját!" Giesswein beszéde után az elnök ismét szünetet rendelt, majd az ülést délután fél négykor Szász Károly elnök nyitja meg.

(Apponyi beszéde.)

Juriga Nándor a békéről, a cenzuráról, a választójogról szól, utána általános érdeklődés követte Apponyi Albert gróf emelkedik szólaşra. Helyesebbnek tartotta volna, ha indemnitási helyett rendszer költségvetést terjesztenek be.

A jelen házszabályok mellett a szólásszabadság védelmében nem részesülhet s ezért röviden kifejti, hogy az általános választójogot követeli. Csatlakozik Károlyi Mihály gróf határozati javaslatához, amennyiben azonban azt nem fogadják el, Rakovszkyhoz. Mindenesetre elvi kormánynyilatkozatot követel, hogy azok a magyarok, akik a harctérre vannak, nem lesznek alábbvalók azoknál, akikkel együtt harcolnak.

Érinti az élelmiszerdrágaság kérdését s követeli, hogy a kormány intézkedjék, hogy mindenki telhez juthasson tekintet nélkül arra, hogy megtudja-e fizetni, vagy sem. A cenzurával nem akar beavatkozni, de felemlíti, hogy egyes idevonatkozó esetek mutatják, hogy a hadijoggal visszaélés történik. A hadműveleteknek maguknak érdekében áll, hogy ezek a visszaélések elimináltassanak, mert ezáltal továbbra is fenntartható lesz a kitűnő nemzeti hangulat.

(A címer bírálata.)

A címerkérdésre vonatkozólag konstatálja, hogy annak megoldása Magyarország szuverenitását teljesen elismeri. A Háznak alkalma lesz a kérdéssel foglalkozni, csupán annyit jelent most ki, hogy a címerkérdés rendezését elrendelő királyi kézirat kifogásolható, mert az a külügyminiszterhez szól, közös címerrel beszél, ami államilag nonsens. Szintúgy nélkülöz minden jogi alapot a magyar miniszterelnökhöz szóló kézirat, amely a két államból egyesült monarchia címeréről szól. A Polónyi interpellációjára adott válasz kétségait nem oszlatja el. Külön szóvá teszi az ezredszázalokra vonatkozó részt, amely nem a hatvanhetes kiegyezési törvényben, hanem az 1889-es véderőtörvényben van lefektetve. Ha a kiegyezés „noli me tangere” miatt nyultak a címerkérdéshez? A magyar nemzet a háborúban kivételes helyzetet foglal el, amelyet elvitetni nem lehet.

Hosszasan beszél ezután a háború utáni állapotokról. Kijelenti, hogy a rekonstrukció munkájában, az intézmények kiépítésében, a nagy feladatok megoldásában a szövetségeseinknek számolniuk kell Magyarországgal. Bár magyar globus nincs, de a közép-európai szövetségben a magyar önállóságot, a magyar függetlenséget bele lehet építeni. A következő határozati javaslatot terjeszti be:

(A magyar vitézség megőrzése.)

Tekintettel arra, hogy azok a véráldozatok, amelyekkel a magyar szent korona országainak népe győzelmeinket előmozdította, tekintettel továbbá arra, hogy az a harci díszesség, amelyet ebben a háborúban a magyar hadsereg, mint az egész hadsereg egyik kiegyezítő része, valamint honvédségünk nehéz küzdelmek árán szerzett, a nemzet elidegeníthetetlen erkölcsi erejéhez tartozik a jelenben, a jövőben pedig nemzeti történelmünk példaadó hatásának döntő tényezőjeként esik a latba; tekintettel továbbá arra, hogy részesedésünk a háború áldozataiban, annak díszességében a hivatalos jelentésekből alig állapítható meg; felhívatik a kormány, hogy a magyar szent korona országai haderejének fegyvertényeit, a háború áldozataiban történt részesedésének arányában hivatalosan állapítsa meg és ezekről annak idején az országgyűlésnek tegyen jelentést.

Pejačević Márk gróf kifogásolta a horvátok nevében, hogy Horvátország Magyarország és Ausztria címerében is eldugottan van jelen.

Pejacevich után Tisza István gróf miniszterelnök szólalt fel. Kijelenti, hogy foglalkozik a megoldása kérdésével, amely a kisvimmernél a horvátok fogait is kifejezésre juttatja. (Köszbeszólások: Förster Aurél: Nekünk ezt nem mondták! Rakovszky István: Minket nem nyugtatnak meg!) Tisza István gróf folytatja: A megfelelő kis címer alkotására regnikoláris bizottság küldetik ki. (Nagy sajtó és lármá az ellenzéken.)

Holló Lajos: Velünk szemben van rendeleti jog!

Rakovszky: Mi csak magyarok vagyunk, minket ki kell dobni!

Tisza ezután Apponyi beazédre választolva helyesli Apponyi határozati javaslatát. A resoluciót elfogadásra ajánlja. (Élénk éljenzés.)

(Az elfoglalt területek kormányzása.)

Eszterházy Mária előterjeszti interpellációját az elfoglalt területek kormányzása tekintetében, megemlítve, hogy a magyar elem Szerbiában szavahihető források szerint hátrányosan kezeltetik. Kérde, hogy az elfoglalt területek kormányzása és gazdasági gyümölcsösztelése tekintetében megállapodás áll-e fenn a monarchia és szövetségesei közt egyrészt, Ausztria és Magyarország közt másrészt.

Tisza István válaszában kijelenti, hogy a háború alatt megszállott területek kormányzása katonai feladat és csak az összetűgő, nagyobb területeken vannak már polgári szervezetek. A magyar kormány azon a nézeten volt, hogy Lengyelországban tekintettel a nyelvre, első sorban osztrák hivatalnokok legyenek, a szerb területeken ellenben magyarok. Nem akar beavatkozni a hadsereg hatáskörébe, de Szerbia kormányzatának szervezésében kifejezésre kell jutni, hogy e területek a magyar nemzet érdekszféráját érintik. A kormány Magyarország részeseését kellőképpen fogja képviselni. Orosz Lengyelországra nézve megállapodás van, a többi hódított területekre nézve is folyamatban vannak a tárgyalások.

A Ház a választ tudomásul vette.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Csütörtök: „Évike” újdonság, előszőr.

Péntek: „Évike”.

Szombat: „Buksi”, új betanulással.

* Évike, akinek történetét ma az aradi színházlátogató közönséggel is megismertették, dán, vagy svéd, vagy norvég bakfis és északi temperamentumához híven belép a férj nélküli anyákat védő egyesületbe, szerető otthon szerz felteatvérenek (a papa ifjúkori bűnének tizenöt évig eltitkolt emléke) és fogadalmat tesz, hogy majdan, ha kinőtt a kurta szoknyából és férjhez megy, véglegényét idejében meggyónatja: nincsen-e ilyenféle eltitkolt leánya, vagy fiúcska, apasági keresztet, gyermektartási költség a multiban. Ezt a felette romantikus, több tekintetben valószínűtlen és véghetetlenül unalmas színművet ma telt nézőtér hallgatta végig. Nehéz eldönteni kit okoljon a közönség azért, hogy unatkozott: Ott Ottilia (vagy Olga?) asszonyt, aki ezt az elkopott történetet párbeszédbe szedte? Hajó Sándort, aki lefordította? a pesti színházat, amely ezt vonzónak találta és előadta? az aradi társulatot, amely híven kopirozza a pesti műsört, akár volt sikere a darabnak, akár nem? Az előadás vontatottsága és színtelensége nem a színészek mult. Várnai, Szász Anna, H. Heppes Józsa, Bo-

roszjai Kató, Somogyi Emma (akinek ez volt az első fellépése, kis szerepében sok biztatást adott), Kertész, Delli mind igyekezettel játszottak és küzdöttek a nézőtérén végigátsító unalom ellen. (+)

* Művészi síremlékek. A Lengyel-féle Andrassy-téri butorizlet kirakatában katonasíremlék tervezetét állította ki egy Áradon élő szobrász: Rublecky Géza. Az egyszerű szarkofág, amelyre zászló szövege borul és kard, tiszti csákó díszíti, a harctéren hási halált halt tázerhszt földi maradványai fölé fog emelkedni. A nagy háború átalakulást, új irányokat hoz a művészetekbe is. A szobrászokra például a béke fölvirradtával, de már most is a hadi emlékművek, csataletről hazahozott hősök síremlékei várekoznak. Rublecky megérezte ezt a tendenciát és már be is mutatja első ilyen kompozícióját. A kis minta kifejezésre juttatja a tervezett síremlék árnyait és művészi felfogását. Alkotójának az a célja az emlékműtervezet kiállításával, hogy meggyőzze a közönséget arról: mennyivel méltóbb, kifejezőbb és szebb a hősök sírján a szobrász kezéből kikerült emlék, mint a sablonos sírkő. A kiállított minta természetesen csak egy a sok különböző közül, amelyek tervezésére Rublecky érdeklődőknek szívesen áll rendelkezésére.

* A Filharmonikusok hangversenye. Vasárnap a rokkantak javára rendezendő filharmonikus hangverseny műsora a következő:

1. Mendelssohn: Ruy Blas nyitány.
2. a) Sarastro áriája Mozart Varázsluvola c. operájából.
b) Falstaff borsdala Nicolai Windsor vignek c. operájából.
c) Löwa: Die Uhr.
3. Goldmark: „Falusi lakodalom” programzenéi szimfónia.
4. a) Brahms: Verrat.
b) Kurucz: A sir.
5. Grieg: Hódolati induló a Sigurd Jorsalfar zenéjéből.

Az 1., 3. és 5. számokat előadja Zellner Sándor karnagy vezetése alatt az egyesített filharmonikus és katonazenekar. A 2. és 4. számot pedig Kálmán Oszkár operabíró, a m. kir. Országos tagja, zongorán kíséri Kovács Mihály, az aradi Nemzeti Színház karmestere. — Jegyek 5, 4, 3, 2 és 1 korona árban Scherhag cégnél (Andrassy-tér 14.)

* Kabaré a Vörös-Kereszt karácsonyi vásárján. A Mária-kongregáció Vörös-Kereszt karácsonyi vásárjának perspektívája napról-napra impozánsabban bontakozik ki. Megértük, hogy a vásár első három napján délután 5 órakor egyenesen összeállított kabaréval szórakoztatja a rendezőség a publikumát. Minden nap új műsor kerül bemutatásra és a szereplők is mások lesznek. A szereplők legnagyobb részét a fiatal műkedvelő gárdából kerülnek ki. Báró Andrányi Csirya hegedül, Csernovits nővérek s Kohányi Zelma zongoráznak, Tóth Böske, Prohászka Elvira, Köpzt Lonesy, Farsang Erzsébet alkalmi költeményeket adnak elő, Ottóvay Manolka táncot lejt, Horváth Gizzi és Gérits Irén énekelnek a rajtuk kívül még számosan szerepelnek a kabaré műsorán. A műsor egyik jelentős száma dr. Barzavicz Gyözella tanárnő felolvasása lesz. Két kedves egyfelvonásos színdarab teszi változatossá a programot. A színdarabokban nagyobb részt a felsőbb kerékei iskolai növendékei játszanak. Du'utauonként 50 fillér a belépődíj. A vásárt 12-én délután 11 órakor nyitja meg a rendezőség ünnepi keretek között. A megnyitáskor a polgári leányiskola énekkara szerepel.

* Az olasz harctér fővételai az Apollóban. Nincsen olyan műsora az Apolló-színháznak, amelyen ne gyönyörködhetnének a megkapó harctéri fővételokban. Az Isonzó menti elkeseredett harcok történelmi értékű fővételai kerülnek bemutatásra az Apolló pün- teki műsorán. 8

* A színház hírei. Vasárnapi előadások. Vasárnap délután három és fél órakor mérsékelt helyárrakkal a most bemutatott „Legénybucsu” nagy operát van másorra tűzve. Ez lesz ennek a páratlan sikert aratott operattnak első délutáni előadása és este hét és fél órakor rendez helyárrakkal megismétli a társulat a „Buksi” pompás operettet. Előkészületben „Önagysága ruhái” a Vígyszínház szenzációja. Egy „Knoblauch” darab, ez már maga is színházi esemény. A „Faun” és a „Mértőldkövek” szerzőjének új darabjára minden színházjáró ember méltán kíváncsi. A darab egy női toálett körül forog és az egyes képek egymás után állítanak elénk különböző látványosságokat, míg végül egy óriási divatszalon, melyet az aradi színpadon Radó Gyula dívat szalonja fog kiállítani. A szenzációk nődonság két vezető fő alakját Horváth Mici és Gyözö Alfréd fogják játszani, a nagyszemélyzetet igénylő darab többi főszerepét a társulat összes tagjai. A „Buksi” kitűnő operett szombaton teljesen új szereposztásban kerül színre. A címszerepet természetesen mint a multkor, most is Gyözö játssa. „Mindörökké amen” a címe Emőd Tamás legújabb vígjátékának, melynek bemutatóját a jövő hét elejére tervezte a társulat. Egy végtelen kedves darab, csupa életigazsággal, hangulatos jelenetekkel. Az újdonságban részt vesznek Gyözö, Polgár János S., Herold, Benkő, stb.

* Új magyar film az Apollóban. (Berky Lili vendégjátéka.) Az Apolló-színház nemcsak a külföldi filmgyárak értékes alkotásának legjavát mutatja be a közönségének, hanem a magyar filmeket is elsőnek vetíti a vidéki színházak közül. A Tolonc, a Tetemrehívás szép sikereire még élénken emlékezhetik a publikum. Most újabb magyar film kerül bemutatásra az Apolló-színház pénteki új műsorán. Az éjfél találkozás címe a darabnak, a melynek műlője Erdély, főleg Kolozsvár környéke. Láttuk a szivdobogatóan gyönyörű Szemost, a fantasztikus hírv tordai hasadéket; egyáltalában az elragadó erdélyi bérceket. Ha csak annyiból, az erdélyi tájfelvételnek pompázó fotográfiában elvonuló sorozatából állana is „Az éjfél találkozás”, akkor is azt mondanánk, nézze meg mindenki! A lebilincselő magyar falusi történetet Janovits Jenő dr., a kolozsvári színház szenilis igazgatója és Garas Márton, a kiváló magyar színész rendezték. A női főszerepet a közönség kedvence: Berky Lili játssa. 8

* Aradi Zenekonzervatórium. Értesitem a t. közönséget, hogy Páthy-Waldherr Irma bécsi opera és hangversenyesnő, bécsi néppopera volt szolista tagja) foflsta el zeneintézetemben az énektanárnő állást. Páthy-Waldherr Irma a világhírű Rose Papier cs. és kir. kamarasnékesnő, a bécsi zeneakadémia mesternőjének kiváló tanítványa. Műtermműlő József igazgató. 4788

* Lyon Lea. (Bródy Sándor kiváló színműve az Urániában.) Kevés színdarab érte meg ezt a sikert, amelyet Bródy Sándor regényes színműve, a „Lyon Lea” aratott. Es most a nagy sikerre rédupláz a második, a Lyon Lea film, a mit ma fog bemutatni a színház. Különösen azok számára szolgál meglepetéssel a darab, akik a színházban látták már az orosz herceg és a csodaszép rabbi-leány regényes szerelmének történetét. Mert a kulcszák szük négyzetéből a végtelen térbe viszi akcióját és mecmutatja mindazt, amit a színpadon csak hallunk. Azt, ami a színdarab értékét adja, a szöveget nem tudjuk a filmre vinni, de ehelyett használhatják a legromantikusabb tájakat, a pusztuló falu titkos menedék templomot és a darab többi jeleneteinek igazi színhályát. Ezek a jelenetek sokban különböznek a színdarabtól. — Böles Náthán. Schildkraudt-film az Uránia legközelebbi szenzációja. 5

* Az Erzsébet mozgószínházban vasárnap egy nagy szenzációt keltő akadémikus kém-dráma „A felrobbant aknák” kerül bemutatásra. Szédülten, pattanásig feszülő idegekkel nézi az ember ezt a szépséges, ezt az izgalommal tülhevített játékot, amely a kémek halálosan elszánt vállalkozásába nyújt betekintést. Egy aránytalanul áll a központjában az események dühörög folyamatának, egy betegesen költő asszony, aki a kém parancsait akaratn'lkültö s ti. Legközelebb Schildkraudt Rudolf briliáns alakításával „A Náthán” 4641

Románia nem félti semlegességét az oroszoktól

(A besszarábiai csapatösszevonás. — Német valuta helyett román.)

— Távirati tudósítás. —

Arad, december 9.

A bukaresti lapok reprodukálják a francia kormányhoz közel álló „Le Temps”-nek következő információját: „Oroszország lemondott azon kísérlétének tervéről, hogy Romániát semlegessége feladására bírja. Oroszország Romániával szemben nem fog olyan kényszereszközökhöz nyulni, amilyenekhez Anglia és Franciaország nyultak Görögországgal szemben.”

Orosz csapatösszevonások a román határon.

Bukarest. Jassyból jelentik: Az orosz-román vasuti forgalom megszüntetése még tart. A Bulgária ellen szervezett expedíció csapatain kívül Kisohenev körül 175.000 embert gyűjtöttek össze, a mely hadsereg a Galicja ellen tervbe vett offenzíva megerősítésére szolgál.

Bukarest. Tultscheából jelentik a bukaresti lapoknak: A romániai Patlageanca faluval szemben fekvő orosz municions telep elé tegnap egy személyszállító gőzös érkezett magasarangu orosz tisztekkel. Néhány óra múlva a gőzös visszaindult Reni felé. Az utóbbi napok folyamán több súlyosan megterhelt uszályhajó tartalmát rakták Reniben partra. Az orosz határ-állomásokra naponta újabb ember és hadianyag szállítmányok érkeznek.

Bukarest. A bukaresti lapok jelentik: Mariacov orosz tábornok, a dunai municionszállítást eszközöző orosz hadsereg megbízott vezérkari főnöke a „Basarabec” gőzhajón Renibe érkezett, hogy a csapatok telet szemlét tartson. A tábornok Ismailban, Kilia-Rusan és Vucovban is időzött néhány órát.

Take Jonescu bizik Oroszország győzelmében.

Bukarest. Take Jonescu, a romániai russzofilvezér a szentpétervári szláv jótékonyági egyesület elnökének hozzáintézett üdvözlő táviratára válaszolva, azt táviratozta vissza, hogy Románia rendületlenül bizik Oroszország győzelmében. a mitől Románia nemzeti ideáinak megvalósulása is függ. Take Jonescu reméli, hogy ez a végső győzelem hamarosan be fog következni és akkor Románia is akeiöba léphet.

Románia rekvirálta a dunai hajókat.

Bukarest. Macinból jelentik a bukaresti lapoknak: A dunai gőzhajók rekvirálására vonatkozólag eirandelt intézkedések folytán a hatóságok katonai felügyelet alá helyezték a romániai kikötőben talált hajóit az osztrák és magyar hajózási társaságoknak. A felügyelet alá helyezett hajók egyikén határállomást állítottak fel.

Galacról írják a bukaresti lapoknak: Az orosz kormány által megvásárolt „Margareta” nevű gőzhajó, amelyet Reni felé való menetele közben a román hatóságok feltartóztattak,

görög lobozó alatt megkísérelte a román állam által rekvirált uszályhajókkal együtt, hogy elhagyja a galaci kikötőt. A kikötő hatóságai a gőzhajó orosz parancsnokának tervét meghiúsították és a vizsgálatot megindították.

Románia román valutában követeli a fizetéseket.

Bukarest. A télihivatalos „Viitorul” írja: Amint ismeretes, német meghatalmazottak 50.000 vagon terményt vásároltak Romániában. Az a kérdés azonban, hogy milyen módon tizettesék ki a megvásárolt terményt, még nem nyert megoldást. A vásárlók a vételárat német márkákban, vagy pedig osztrák-magyar koronákban szeretnék tizetelni, az eladók azonban kitarának amellett, hogy a vételár román pénzben tizettesék le. Ha ugyanis ezt az összeget márkában, vagy koronában tizetik le, mintegy 150 millió érkezik e pénznemekből Romániába, miáltal értékük jelentékenyen csökkenne. A mi gazdáink tehát, akiknek tizetéseiket román pénzben kell eszközölniök, erősen károsodnának. A román bizottságnak ki kell tartania követelése mellett, amely esetben a vevőknek az ártólyam különbözetet meg kell tizetniök.

Ötvenezer vagon román termény.

Bukarest. A Brailában megjelenő „Journalul” beszélgetést folytatott Constantinescu földmívelésügyi miniszterrel, aki többek között ezeket mondotta:

— Az 50.000 vagon terménynek megvásárlására kötött szerződés aláírása küszöbön áll. Ma már csak a fizetési módokatokra vonatkozólag folynak tárgyalások. Én a magam részéről erősen harsóltam, hogy minél magasabb árakat érjünk el, több vételajánlatot viszza is utasítottam, és csak amikor már a vásárlás meghiúsulása fenyegetett, kötöttük meg az üzletet. Az 50.000 vagonnyi áruból 30.000 vagonokban, 20.000 pedig uszályhajókon hagyja el az országot. A miniszter végül a következőket mondotta:

— Még valaminek nyilvánosságra kell jutnia: Mi a német, osztrák és magyar kormányok részéről azt az értesítést kaptuk, hogy a ma a határokon beraktározott terményeken kívül, több áru nem szállítható Németországba, vagy monsróhiába, ha az nem a központi bevásárló bizottság által vétetett meg (ez a Hadi-terményrészvénytársaság romániai pendenteje) és hogy senki részére, e bizottságon kívül vaggont sehova a központi országokból nem küldenek.

Románia az entente ellensége.

Bern. A „Secolo” jelenti Athénből: Megbízható forrásból kapott értesülés szerint, a román közhangulatot az orosz csapatösszevonások egyáltalán nem hajlították a négyesszövetség felé. Bár Bratianu még mindig hangoztatja Románia semlegességét, athéni semleges politikai körökben határozottan állítják, hogy rövid időn belül az entente egy új ellenséggeel többet fog számíthatni — Romániával.

Elkerülhetetlen Románia beavatkozása.

Bern. A L'Echo de Paris bukaresti távirata szerint az a román liga, melynek Marghiloman és Renicescu volt miniszterek az elnökei, teihivást adtak közre, melyben azt hangoztatják, hogy Romániának a középpontú hatalmakhoz kell csatlakoznia. A liga elkerülhetetlennek tartja Romániának már legközelebb aktuálisvá váló intervencióját nehogy a békekötésnél Románia érdekei számításán kívül maradjanak.

Aradiak orosz hadifogságban.

(Przemysl hősei a legújabb veszteséglajstromban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 9.

Most jelent meg a Przemyslben hadifogságba jutott katonáink névsorát tartalmazó harmadik jegyzék, amely szerint Aradról és Aradmegyéből a gyulai 2. honvéd gyalogezredben szolgáltak közül a ma közöltekön kívül a következők vannak orosz hadifogságban:

Lindenbach Martin őrmester Warszec, (S) Loci Mihai Macsa, Már Pável Tornowa, Matint Tóder Tózmiske, Müdrutev Stefan Nadap, Müller Ferenc Rankweil, Nagy István tizedes Gyula, Nagy István Dunakézi, Német Gheorghe Gyula, Neta Nestor Macsa, Nica Petru Petre, Ola(e)n Petru tizedes Zaula, Oprea Jon Kiszerve, Orjea Jakob tizedes Dvorsan, Oroden Pavel Dvorsan, Paciba Nikulás Sz(o)kado(a)r, Pal Mat Zolobran, Palla Mihai Krovaci, Pan Theodor Vucova, Pascu Dumitru Lippa, Pantes Ili Pieska, Pisore(e)a Gheorghe Egres, Pop László Aguva (Aga), Popovici Gheorghe M.-Radna, Pridak Gravit(r) Ternava, Puce(e)a Gheorghe Sz(o)kodo(a)r, Pusc(e)as(Puskas) Florian Temes, Rat Zaharie Parza, Raz Peter Elek, Redis Petru Dvorsan, Rejeciah Jon Kersvajdo, Rest Gherghel Ötllaka, Risnic(e) Jon Salymo(s)s, Rojdas Gheorghe, Szokodár, Rojdas Péter Szokodor, Rotar Jon Dvorsan, Ruita Pável Szikerica, Rus Gheorghe Felsősimánd, Rus Parcaa Drasioz, Rus Petar Temes, Sándor Lajos tizedes? Arad, (S) Sas Gheorghe Maderado, Sav Petru Mariaradna, Sciopu Pável Obodrog, Selejan Petru Kétegyháza, Semendar Jon Saku(s)tvar, Seras Florian Apatin, Serb Pavel Agfalva, Serbu Petru Doroz, Sicean Gheorghe Keresmegye, Sicorolta Nikulás Marosmonjov(r)o, Sicorolta Nikulás Marosmonjov(i)o, Sidelu Petru Alsósimánd, Sighesul Tanasie Zsigmoz, Sirbu Petru Maderado, Socolian Fraut Tótvárad, Socov Teodor Temes, Stejan Mihai Csicsóháza, Strijar Alea tizedes Nyragamos, Stroc(i)a Damil Szakettfalu, Susul (Sues) Nikulás Biharlonka, Tascu Dumitru Opécska, Tinea Jon Zsigmoz, Tolsi Jon Aromalusz, Tot Pável Boroz, Tusio Paul Aguva (Aga?) Ujave Ghiorghhi Mikerek, Vilita Floria Szamoskés, Vuoiulescu (Vuoiulescu?) Dumitru Holymusvár, Zdrantan Choise tizedes Ungrig, Zelecu(e)al István Temes, Zelenac(e) Toma Deszki, Zira(o) Jon Radna.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazuról érkező hírlap. Az „ARADI KOZLONY”-t a táborba minden aradi katona olvassa.

A városi színház karzatán.

(Elemi iskolai tanulók a közgyűlési teremben.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 9.

Arad legfiatalabb nemzedékét hozták el ma a városi közgyűlési terem karzatára, hogy szemtől-szembe lássák azokat a hatalmas bácsikat, akik ennek a szép városnak a sorsát intézik. Minden esztendőben felvonul a tanítóképzőintézet gyakorló iskolája, hogy a növendékek szem és fültanulni legyenek a törvényhatósági bizottság közgyűlésének és gyakorlatban tanulják meg, ki is az a polgármester, az a főkapitány, az a Mülek Lajos és az a Parecz Béla. Észrevétlenül lopják fel az ifjúságot a karzatra, nehogy a városatyák tudomást szerezzenek az ottlétekről és debütáljanak az apró népség előtt. Szerencséje van a törvényhozásnak, mert Arad jövődő városatyái bizonyára a legjobb impresszióval távoztak a karzatról. Az egész tárgysorozatot ugyyszólván megjegyzés és felszólalás nélkül, az Aradi Közlönyben már ismeretett tanácsai javaslatok értelmében emelte határozattá a közgyűlés. Mintaszerű, parlamentáris közgyűlési nap volt és a tanítók bizonyára nem kéne megmagyarázni növendékeiknek, hogy a tanács csupa olyan okos dolgot javasolt a városatyáknak és azok kopasz fejekkel — mert felülről a gyermekek sok kopasz fejet láttak — helyeslőleg bólogattak.

— Nem is nehéz városatyának lenni — mondotta egy csöppség mikor távozott a karzatról — a polgármester bácsi feladja a leckét, vagy a kérdést: elméltóztatik-e fogadni és csak azt kell reá felelni: igen.

— Kérem szerkesztő bácsi, minden közgyűlésen olvasnak névsort — kérdezte az Aradi Közlönynek a kicsinyeket meginterjuvó munkatársát egy városatyának kis fia — a közgyűlésen mindig olvasnak névsort? Mi történik azokkal, akik hiányoznak? Milyen szép hangja van a Zabor bácsinak!

Tudniillik névszerinti szavazás volt egy terület átengedés miatt és bizony összesen 48-an voltak jelen a városatyák. Az abszenciákat nem jegyzi a szépbangu főjegyző, aki rövidesen a gyermekek kedvence lett.

— Mennyi onkor feküdt a Zabor bácsi előtt és mindenkinek adott belőle — mesélték a gyermekek élményeiket. Zabor a kicsinyek fájalmára nem tudta, hogy ők a karzaton vannak, mert amilyen gyermekbarát, bizonyára felkültde volna a sok csokoládé bombont nekik, akik mohó szemmel és irigykedve nézték, amint Jegessy Károly dr. és Vannay Gyula jóízűen majszolják a felkültált édességeket. Ez a gyakran megismétlődő jelenet kötötte le legjobban a figyelmüket. Mert mikor arról kérdeztük meg őket, hogy hát mit szólnak a színházi vitához, egy ügyes kis fiú, akinek a papája ugy látszik hadseregszállító, így felelt:

— Nekem beszélhet a Parecz ur, csak a Mülek urnak van igaza, a színház ma már dízlet.

— És mit tudod te, hogy mi volt régen? — kérdezte a kis jószent a tanítója.

— Oh a papám sokszor mesél vascoránál a régi jó időkről, amikor nem csak a nézőtérén, de a színpadon is megjelenhettek a városatyák és tanulmányosták a színházat.

A mama ilyenkor mindig kiküld a szobából. Most pedig bent szabad maradni, mert a papa csak az üléstről beszél.

A kis fiúnak nagyon tetszett a Mülek bácsi, de különösen a polgármester bácsi erélyes ha-

széde a színház és szízigazgató ellen. A többi gyermek védelmébe vette a direktort, aki roppant népszerű a fiatalság körében és bizony elverik ott a város háza folyosóján a hadseregszállító fiát, ha a tanító közbe nem lép és rájuk nem szól:

— Hagyjátok azt a csunya mesterséget a nagy gyerekeknek fiaim, majd ha ti is városatyák, színiügyi bizottsági tagok lesztek és már kivénültök a színházból, majd verekedhettek miatta. Holnap reggel jelentkezzék az, aki nem akar vasárnap délután a színházba menni . . .

Arad város a konzorcionális színházvezetés ellen.

(A közgyűlés az igazgatás átvételét követeli Szendrey Mihálytól.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 9.

Arad város törvényhatósági bizottsága ma délután Varjassy Lajos polgármester elnöklésével tartott rendes közgyűlést. Rendes és csendes volt a városatyák tanácskozása és a tanács szóhárc nélkül tudta határozattá emeltetni valamennyi javaslatát, amelyeket az Aradi Közlöny már részletesen ismertetett. Nem is volt nagy érdeklődés a sorrendre tűzött tárgyak iránt, mert a törvényhatóság ebben a hónapban még egy rendkívüli közgyűlést tart. Összesen negyvennyolcan voltak jelen, akiknek legnagyobb részét a színészek kérelme és azzal kapcsolatosan a tanácsnak az a javaslata izgatott, hogy felszólítás intézendő Szendrei Mihály szízigazgatóhoz aziránt, vajon hajlandó-e az 1916-17. évi színházi évben visszatérni a régi rendhez és konzorcionális forma helyett a szerződésben előírt módon a színházat vezetni. Ha az igazgató tízenegy nap alatt nem válaszol, vagy azt mondja, hogy nem vállalja a rizikót, akkor a tanács gondoskodik a színház bérbe adásáról. A javaslat városzerle érdeklődést keltett és az igazgatónak a lapokban megjelent nyilatkozata után az volt várható, hogy a városatyák, akik eddig ugyyszólván, egyhangulag szoktak eleget tenni a szízigazgató minden kívánságának, tömegesen jönnek el, hogy megvédjék. Nem úgy történt. Mindössze negyvennyolcan voltak jelen és harmincnyolcan szavaztak a tanács javaslata, tizen Parecz Béla dr. ama indítványa mellett, hogy a javaslathól az igazgató felszólítására vonatkozó részt törölje a közgyűlés.

A tanács a színészek ama kérését, hogy fűtést és világítást adjon a város, havi ezer korona segély kiutalásával akarja honorálni és ezt a közgyűlés el is fogadta egyhangulag. A javaslathoz az igazgatóra vonatkozó része ellen Parecz Béla dr. emelt szót.

— Ez a javaslat impressziók alapján készült és sem nem átgondolt, sem nem kidolgozott. Az igazgató nem vállalhat rizikót, mert a hivatalos kimutatás szerint a legjobb hónap bevétele 10 ezer korona, már pedig a város havi 17 ezer korona. Nem tudhatja ma Szendrei meddig tart a háború és ma nem is nyilatkozhatik, hogy mit tesz a jövőre. Ha ki akarják őt Aradról fuszkolni, ha panasz van ellene, akkor helyén való lenne ez az eljárás, de ugy a színiügyi bizottság, mint a tanács oly mértékben dicsérték, hogy én ezt sem akceptálom. Tehát nem indokolt a tanács javaslata, de jogilag sem állja meg a helyét. Nem tartozik a vá-

rosra, hogy az igazgató és a tagok köst milyen a jogviszony, az a kérdés, hogy Szendrei szerződését betartja-e. Ha nem tesz neki eleget, akkor élhet vele szemben a város retorzióval. Az sem igaz, hogy más városokban megszűnt a konzorcionális rendszer, mert a színészegylet ma érkezett sürgönye szerint, melyet a nálam járt igazgató adott át, 29 városban még mindig konzorcium van és csak Kassán és Győrött vette át az igazgató a társulatot. Különben is mindössze néhány hónapos várakozásról van szó, mert februárban a Színészegylet tanácskozik a kérdéssel és lehet, hogy visszatér a régi rendszerhez. A város rá ér akkor is határozni. Ma még bizonytalanság van a téren is és nem lenne méltó a városhoz, hogy a magyar színészet reprezentánsát, a magyar művészet képviselőjét, Szendreit elkergessék Aradról. (Helyeslés.) Indítványozza, hogy a tanács javaslatának csak a segélyre vonatkozó részét fogadják el.

— Ha ötven év előtt beszélt volna így Parecz dr. — mondotta Mülek Lajos dr. — a mikor a színház kulturintésmény volt, igaza lett volna. Ma nem az, ma fizet, amely nem szolgálja kizárólag a magyar kulturát. Német előadásokra adnak engedélyt nyakra-főre, mozi és kabaré van a színházban, mert az pénzt hoz.

— Miért emelik fel a színészeket, ha nem művészek? — kérdezte Krenner Zoltán dr.

— Aki művész, mentseék fel, de hogy ily tömegesen történik, az rosszul van. Miért kell a kereskedőnek az üzletét bezárnia és elmennie a lövészárkba? De most erről nem akarok bővebben nyilatkozni. A háború mai stádiumában nem lehet a kérdéseket függőben hagyni, mert akkor minden élet megakad. Ha az igazgató a mai viszonyokat nem találja alkalmasoknak a rizikó átvételére, álljon félre és bizonyos, hogy a város fog találni alkalmas embert a színház vezetésére. A tanács javaslatának elfogadását kéri.

A vita ezzel befejeződött és a polgármester szólott:

— Arad a legtöbb áldozatot hosta a háborúban a színészetért. Hódmezővásárhelyre 1500 koronát küldött a város, mert azt mondták a színészek, hogy nem tudnak haza jönni. Mikor megkapták a pénst, ott maradtak és tovább játszottak. A múlt szezonban tízenegy ezer koronára rugott a támogatás és ebben az évadban is már havonta 4-500 koronát fizet helyettük a város, most pedig ezer koronára emeli fel. Nem akarjuk mi az igazgatót innen kitéssékeini, de módot akarunk adni, hogy most, amikor olcsóbban lehet jobb tagokat szerződtetni, az igazgató, a ki átveszi saját rezsijébe a színházat, ezt meg is tehessen. A város a színészek javára a segélyt olyanoktól vonta meg, akik jobban rá lennének utalva, mint ők. Se a színészegylet, se a miniszter nem diszponálhat a felett, hogy a város milyen módon akarja a színházat dirigáltatni. Az bizonyos, hogy a hol direktor van, ott a színház egyszerűen megy, példa erre Kassa, Győr, de különösen Temesvár, amely kötelezte az igazgatót, Sebastyén Gézát, hogy a jövő évtől kezdve saját rezsijében vezesse a színházat. Ha ápriliáig várna a város, nem kapna pályázót, mert a direktorok azt mondják, hogy elkéstek a szervezkedéssel. Ha a város oly liberális, hogy elfűri a jobb izlést sértő kabarékat is a színházban, mert ebből jövedelmet lát az igazgató, akkor elvárhatja, hogy a színház a városnak is jövedelmezzen. Kéri a tanács javaslatának elfogadását. Harmincnyolc szóval tíz ellen ez történik meg.

Haditanács dönt a Balkán expedíció sorsáról.

(Ellentétek Franciaország és Anglia között. — Montenegró hadserege három hét alatt eivérzik.)

Távírt tudósítás.

Berlin, december 9.

Berlin. A Lokalanzeiger felenti: A legutóbbi angol-francia minisztertanácson a municiószállítást szabályozták. A Balkán-expedíció körül felmerült nézeteltérést eloszlatni nem sikerült. A Gallipoli akcióit a franciák ellenzik s ezért a kérdésben a haditanács fog dönteni.

Kétezer embert vesztenek naponta a montenegróiak.

Milanó. A francia és olasz bankok fiókjai Montenegróból Itáliába menekülnek. A montenegróiak általában naponta kétezer embert veszítenek. Ezzel szemben az egész montenegrói hadsereget 42,000 emberre becsülik.

Anglia nem ad pénzt védenceinek.

Rotterdam. Az angol kormány elhatározta, hogy csökkentik a Szerbiának és Belgiumnak eddig nyújtott hadikölcsönöket, eddigi konzulátusaikat pedig mindkét államban megszüntetik, mert azok feleslegesek.

Bolgár offenzíva Strumicánál.

Szaloniki. A Reuter iroda jelenti: A bolgárok tegnap bombázták az egész strumicai arcvonalat. A bombázást követő gyalogsági támadást visszavertük. A harcok ma kiújultak.

Új angol expedíciós csapatok.

Bern. A Gazette de Pezolo szalonikii távirata szerint ma ott ismét több angol ezred szállt partra.

Nem hagyja el az entente Szalonikit.

Bern. A Times vezércikkében meg akarja nyugtatni aggó olvasóit, hogy a Szalonikiban kihajózott csapatok nincsenek nagy veszélyben. Az oroszok minden pillanatban harora készen állanak. Az ententétől függ, hogy mikor veszi fel Szerbia újra a harcot. Olaszországnak csak el kell vonnia expedíciós csapatait az Adrián innen levő katonai gyűjtőhelyeiről, hogy a tengeren keresztül partra szállítsa azokat, ami sokkal könnyebben és gyorsabban kivihető, mint a szalonikii partraszállítás. Ennélfogva az angol és francia csapatokat ott az ellenség támadásával csak néhány héten át érhetik. Az ellenség azonban nem képes máról-holnapra minden erejét allentünk egyesíteni. A lap felsorolja azokat a nehézségeket, amelyekkel az ellenségnek a Balkánon mindenfelé meg kell küzdenie és nyomatékosan kitartásra és türelemre buzdít. A cikk azzal végzi, hogy az entente nem fogja Szalonikit elhagyni, hanem szembeáll az ellenséggel. Az ehhez szükséges eszközökről a szövetséges hadi tanács gondoskodott.

Kétségbeesett az expedíciós sereg helyzete.

Bern, december 9. A „Tempo“ harctéri tudósítója szerint a francia expedíciós sereg helyzete egyenesen kétségbeesett. Szalonikit

nyugatról moosarak veszik körül, keletről apró tavak, a Kalkidike-félsziget pedig erősen síklás, alig megközelíthető. A Szalonikii öblöt ellenséges tengerallattjárók blokádjaival, vagy azok elhelyezésével bármely pillanatban elzárhatják. A lap szerint jó volna már előre gondoskodni egy más operációs bázisról, arra az esetre, ha Sarrail tábornok seregének el kellene hagyni Szalonikit. Különösen alkalmasnak Volót tekinti erre a célra, mert onnan kitűnő ut vezet Makedonián keresztül.

Az ellopott katonai irattáska.

(A hadügyminiszteri gyorsutár holmija a zsidórusnál.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 9

Nagy apparátussal indította meg a nagyváradi rendőrség a nyomozást Willand Miklós báró hadügyminiszteri gyorsutár ellopott irattáska ügyében. A detektívek még a szombati nap folyamán a pályaudvar környékén tartottak kutatást. A detektívek fáradtságos munkáját azonban nem koronázta siker. Mivel az a feltevés merült fel, hogy az irattáska tolvaja valószínűleg más vidék felé vette az útját, ezért két detektív még szombaton éjjel felutazott Budapestre.

Vasárnap egész nap nyomoztak az ellopott irattáska után, de itt sem eredményezett sikert a nyomozásuk. Vasárnap éjjel a detektívek Budapestről Kolozsvárra utaztak. Itt kihallgatták a vonat kalauzait, amelyen a gyorsutár jött, valamint a többi vasutast is. A kihallgatás során a detektívek meggyőződtek arról, hogy a vonat személyzete felül áll minden gyanun. A detektívek hétfőn délután érkeztek haza Nagyváradra minden nyom nélkül. Ugy látszott, hogy hasztalan a megbeszített munka és ambiciós nyomozás, az ellopott irattáskát nem lehet megkeríteni.

Tegnap délelőtt a nyomozásban nevezetes fordulat állott be. A detektívek ugyanis tegnap délelőtt künn jártak a nagyipartéri zsidóvásáron és ott érdeklődtek az árusoknál, hogy nem ajánlott-e valaki egy sárga, marhabőrbeli készült, ötven centiméter hosszú irattáskát. Az egyik zsidó a detektívek örvendetes meglepetésére elmondta, hogy a kora délelőtti órákban egy elegánsan öltözött, középosztályú nő ajánlott megvételre egy ilyenforma irattáskát. Azt is elmondta a zsidó, hogy a nő izgatottan viselkedett és mikor nem tudott vásárt csinálni, a sárga, finom táskával gyorsan eltűnt.

A detektívek tegnap délután rögtön hozzáfogtak újra a nyomozáshoz és eddig körülbelül hat embert hallgattak ki, akik látták a kérdésszerű, titokzatos nő kezében a sárga irattáskát. A nyomozás újabb adataiból kiviláglik, hogy a tolvaj valószínűleg valami rovimultu vasuti tolvaj lehet és ennek megbizásából próbálta eladni az ismeretlen nő a táskát, miután a tolvaj nem talált benne semmi értékes holmit és így akart megszabadulni a veszedelmet hozó bűnjelétől.

A detektívek tegnap este újból két egyént hallgattak ki és ezeknek vallomásai szintén

meggyőzték a nyomozó közegek fejtetését. A rendőrség külön újra közhírré teszi, hogy ezer korona jutalmat ad annak, aki a sárga irattáska és a tolvaj nyomára vezet.

Olasz csapatszállítás Albániába.

(Sonnino Szerbia sorsáról. — Nincs az olasz frontunkon német katona.)

Távírt tudósítás.

Róma—Bern—Bécs, dec. 9.

Basel. A Basler Nachrichten milánói jelentése szerint az olasz csapatküldések Albániába Bariból folyamatban vannak. Megbízható magánjelentések szerint az olasz csapatok Santa Quarantába mennek, ahol már francia és angol osztagok is kikötöttek.

Átcsoportosítják az olasz hadsereget.

Zürich. Milánói lapok jelentik: Az olasz front mögött nagy élénkség észlelhető. Az olasz hadsereg átcsoportosítása megkezdődött.

Kimerül az olasz emberanyag.

Basel. A Baseler Anzeiger jelenti: Olaszország utolsó védőköteles tormaioit hívta tegyverbe. Ezekkel az olasz hadsereg mástól millió emberre emelkedett, további emelése azonban lehetetlen.

Sonnino Szerbiáról.

Bern. Sonnino külügyminiszter expozéjában Szerbiáról a következőket mondotta:

— Olaszország nem maradhat érzéketlen azzal a kétségbeesett hívással szemben, mely az Adria tulsó partjáról jut el hozzánk. Azért is mindent el fogunk követni, hogy segítséget hozzunk a szerb hadseregnek és szövetségeseinkkel együtt gondoskodjunk élelmezéséről és hadifelszereléséről, hogy megkönnyítsük neki összpontosítását, amíg majd út a bosszu órája. Zászlóink jelenléte az Adria tulsó partján újabb bizonyosságot lesz Olaszország hagyományos politikájának. Albániának ma éppen olyan elsőrangú fontossága van ránk, mint azelőtt. Olaszországnak különös érdeke, hogy az albán nemzet független maradjon. Természetes határainak helyreállításán és kikötőinek meghódításán Olaszország kitartással dolgozik.

Nem harcol német katona az olasz fronton.

Bern. A „Times“ az olasz hadjáratról írt cikksorozatában azt a kérdést fejtegeti: mért nem üzent hadat Németország Olaszországnak? A cikk szerint nem igaz az az állítás, hogy 50,000 bajor katona harcol a tiroli fronton. A lap nézete szerint Németországnak és Olaszországnak egyaránt érdeke volna, ha a háborút elkerülhetnék.

Olasz-német hadüzenet előtt.

Bern. Az Echo római távirata szerint Sonnino beszéde a Giolitti-pártot nagyobb tartózkodásra fogja kényszeríteni. Politikai körökben úgy hallatszik, hogy Olaszországot a londoni egységhez való és most már hivatalosan bejelentett csatlakozása belevissza a Németország ellen való háborúba.

Olaszország és a londoni konvenció.

Bern. A Matin római magánjelentése szerint az a körülmény, hogy Olaszország a londoni szerződést oly későn írta alá, nem az okozta, mintha Olaszország szándékolt volna

magára vállalni a külön békétől való tartózkodás kötelezettségét, hanem hogy tárgyalások folytak az új szerződésbe felveendő pótrendelkezés dolgában. El pótrendelkezés szerint egyetlen hatalom sem állíthat fel békefeltételeket a szövetségekkel való előzetes megegyezés nélkül.

H I R E K. LEGÜJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A novemberi harcok óta a montenegrói nyugati fronton csak kisebb osztorozások által félbeszakított csend uralkodik. Az éhínség Montenegróban még nem akut, de bizonyos élelmiszerekben már is nagy hiány mutatkozik s egy marék sóért két bárányt kínálnak. Egy elesett szerb katonánál talált reglementben a következőket találták:

Kérdés: Ki a legnagyobb ellenségünk?

Válasz: Ausztria, kit gyűlölj, ameddig élsz.

— Az ausztriai bal Drina parton melyek a legszebb szerb városok?

— Szerajevo, Mostar, Banjaluka.

— Meddig nem élvezhet a szerb katona pihenést?

— Addig, míg nem lobog a szerb zászló Szerajevo legmagasabb tornyán.

Budapest. A Pester Lloyd jelenti Bécsből: Jól értesült körökben hírik, hogy az oroszok a Besszarábiában összesített haderőket újból eivonják. Ebből ismét látható, hogy a koncentráció csak butt-kisérlet volt, hogy Romániát az entente-ra nevezve kedvező döntésre kényszerítsék. Miután ezen cél különösen Szerbia teljes legyőzése után nem mutatkozott elérhetőnek, az oroszok a kísérletet egyelőre feladni látszanak.

— Mikor épül a második p'ebánia templom. Az Aradon emelendő új katolikus templom terveit Fritz Oszkár budapesti műépítész tudvaleg még a nyár elején elkészítette és a templomépítő-bizottság a tárgyalások folyamán a költségeken is megegyezett, úgy, hogy a körülbelül 500.000 koronát igénylő templom építéséhez az őz elején hozzá is fogtak volna, de közbe jött a háború, amely megakasztotta a mozgalmat. Így tehát a békésebb idők beálltát kell megvárni, amikor is rövidesen hozzá fognak a rég óhajtott templom megvalósításához.

— Fogasztási adó bérbeadása. Az aradi pénzügyigazgatóságnál árverést tartanak a következő községek fogasztási adójának bérbeadására: december hó 3-án d. e. 9 órakor Soborsin községre nézve 1857.59 és 5-én d. e. 9 órakor Szapáriliget községre nézve 692.12 korona kikiáltási ár mellett. December 9-án d. e. 9 órakor Borossobos községre nézve 3226.37 korona kikiáltási árban. December hó 13-án Magyar- és Ópécska községekre nézve 14.908.97 korona kikiáltási ár mellett.

— Adományok. Dr. Jankó Béláné Nagyszébenből 20 koronát küldött a 33. gyalogezred katonáinak karácsonyi ajándékára. Haliczky György Borosjenőből 4 koronát a sebesült katonák aradi karácsonyfájára, Öry Ferencné Alvincsáról 5 koronát katonáinknak jó-tékonyóira, Pauli Miklósné Arad-Gájból 4 koronát a vak katonák részére, Gál Margit és Elek Osálatlepről 2 koronát a katonák karácsonyi ajándékára. Valamennyit rendeltetési pályára juttatjuk.

— Egy érdekes öreg költő halála. A Petőfi Társaság legutóbbi közgyűlése alkalmával derült ki, hogy Arad szomszédságában még a tavasszal meghalt egy érdekes és valamikor országsszerte ismert költő, akinek haláláról azonban csak a legközelebbi ismerősei tudtak. Bulla János a neve az őz postának, aki a szomszédos Lippa községben élt majdnem 80 éven át teljes visszavonultságban és ismeretlenségben. Bulla János harminc-negyven esztendővel ezelőtt olyan ismert írója volt Budapestnek, mint például most Langyel Menyhért, vagy Bíró Lajos. Versait, elbeszéléseit a legelőkelőbb szépirodalmi lapok közreadták és számos verses, novellás kötete jelent meg. Bulla Jánost még Gyulai Pál is nagyra értékelte, amit a későbbi irónemzedék már nem igen mondhatott el magáról. Betegsége azonban ketté törte karrierjét. Kevéssel azután, hogy megválasztották a Petőfi Társaságba, visszavonult és még csak székioglálóját se tartotta meg a díszes irodalmi társaságban. Szemidegsorvadása támadt és otthagyta a budapesti pénzügyigazgatóságnál viselt állását. Amikor nyugalmába vonult, a hatvenes években Lippára költözött. A budapesti irodalmi világgal megszakított minden összeköttetést. Gyakran hívták a fővárosba, ő azonban nem is válaszolt az invitálásra. Naphosszat az erdős hegyeket járta és amennyire az egyik szemé megengedte, olvasgatott is, keveset írozott is, de csak a helyi lapok számára. A különökös, szikár, mogorva aggasztányt Lippán mindenki ismerte. E sorok írója egyszer fölkereste a világtól visszavonult irodalmi nevezetességet. A lippai főút egyik vendéglőjében a kuglizó-kertben találta meg:

— Hát még mindig tudják a városban, hogy élek? — mondta. — Hiszen én azt akarom, hogy senki se tudjon rólam a régi ismerőseim közül. A régi Bulla János már nem is létezik, az, akivel én beszél, már csak az árnyéka a régi pesti embernek. Meguntam a nyilvános dícsőséget és beláttam, hogy az nem egyéb üres tejszelgésnél. Minden irodalmi sikernél többet ér az, ha ránk mosolyog egy szép leányka meleg kék tekintete. De attól is elkéstem már én ... megvénültem ... Most legjobb barátam az erdők, a hegyek és a szivarjaim.

Igy élt az egykori neves író a rideg agglégénység ígértábláin, amíg teljesen a víz alá merült. A Petőfi Társaság minden ülésére el szokta küldeni meghívóját Bulla Jánosnak, ő azonban soha sem kereste föl a Herceg Ferenc által vezetett eme kiváló irodalmi kört. A legutóbbi közgyűlésre szóló meghívó fölbonthatlanul érkezett vissza Budapestre Lippáról. A borítékon ez állott: „Oimzett meghalt.” A költő még tavaszkor halt meg, de az a város, amelynek oly sok szellemi élvezetet szerzett ő, talán ma se tudja: él-e még hajdani kedvelt írója?

— A magyar katona családjának készült az az értékes zenegyűjtemény, mely „Rózsavölgyi Karácsonyi Album 1915” cím alatt karácsonyra került forgalomba. Az Album az 1914 évi értékesebbnél értékesebb operett, kabaré-, műdal, katonanóta szalon és táncdarabokat tartalmazza. Az Album hasonló a múlt évben megjelent zenegyűjteményhez, azonban tartalma sokkal értékesebb, kiállítása izlősebb, mint a múlt évi volt. Alkamasabb ajándékot karácsonyra nem adhatunk a zenét kedvelőknek, mint a „Rózsavölgyi 1915. évi Karácsonyi Albumát”. A színes címlappal ellátott füzött példányok ára 5 korona, izlősebb egész kiadókötésben 7 korona. Kapható lapunk kiadóhivatalában, a helyi könyvkereskedésekben és a kiadónál Rózsavölgyi és Társánál Budapest. IV., Szervita-tér 5.

— Szerelmes a vöröskeresztes legény... Lázár Antal, az Aradi Közlöny bécsi tudósítója, aki a háború kezdete óta mint az osztrák vöröskeresztes egyesület delegáltja a 2-ik számú bécsi vöröskeresztes egészségügyi különítménynél teljesít szolgálatot és kint a különítmény adminisztrációs vezetőjeként Wolhyntában Berestecko községben tartózkodik, onnan írja ezeket a sorokat:

Ott, ahol a többi vérzik

Töltöm én is életem.

Járom a tábort véges végig:

A volhyniai végeken.

De, míg a többi bajtárs meghal

Órosz golyótól, szenvedőn,

Rám, csak a járvány leskelődik,

Hogy reám borítsa szemfedőm . . . !

De a golyókkal szembenézők

Szive csak épp oly szenvedő

Mint az én szerelmes szivem

Amely Hozzád vágy folyton, hiven

S kérdi: Mikor lesz az esküvő? . . .

— Szövetek és férfiruhák bejelentése. A hivatalos lap tegnapi számában rendelet jelent meg, amelynek értelmében be kell jelenteni a tiszta gyapjuból és félgyapjuból készült, valamint manipulált szöveteket, a tábori szürke és csukaszürke katonai posztókat, a színes katonai szöveteket, szállításoknál az előírásnak meg nem felelő voltak miatt visszautasított szöveteket, tisztí egyenruhászöveteket, tiszta gyapjuból készült kereskedelmi árukat, amelyeknek szélessége a szegélyek közt mérve 136—142 centiméter és folyóméterenkénti súlya legalább 500 gramm, valamint a hasonló szélességű és súlyú félgyapjuból készült és manipulált kereskedelmi árukat, továbbá a konfekcionált férfiruhákat, köpenyeket, felső kabátokat, polgári férfi ruhákat, végül a legénység és lőtakarókat. Nem kell azonban bejelenteni a tiszta gyapjuból, félgyapjuból készült és manipulált szövetekből, tábori szürke és csukaszürke katonai posztókból, színes katonai szövetekből és tisztí egyenruhászövetekből megkeletve azokat a készleteket, amelyek ugyanazon minőségűből és színűből száz méternél kisebbek. A tiszta gyapjuból és félgyapjuból való és a manipulált kereskedelmi árukból azokat a készleteket, amelyek ugyanazon minőségűből és színűből háromszáz méternél kisebbek, szintén nem kell bejelenteni. A köpenyeknél, illetve férfiruháknál az egyes fajtákból ötven darabnál vagy garnitúránál kisebb készleteket, a takaróknál pedig az egy minőségű takarókból száz darabnál kisebb készleteket sem kell bejelenteni. A bejelentés a kereskedelmi és iparkamara után történik, ahová legkésőbb január hó ötödikéig be kell küldeni a kiállított bejelentőlapokat. Az aradi kereskedelmi és iparkamara felhívja mindazokat, akiknek a fent felsorolt cikkekből bejelentés alá eső készletheik van, jelentkezzenek a kamaránál a bejelentőlapok átvétele végett. A bejelentési kötelezettség elmulasztása két hónapig terjedhető elzárást és hatszáz korona pénzbüntetést vonhat maga után.

— A kerékpáradó ellen. Magyarország összes városaiban, Budapesten is már rég eltörölték a kerékpár adót. Aradon még megvan ez a „jövendelmi forrás”, de most kérvényezi az aradi „Meteor” kerékpár egyesület, hogy töröljék el ezt az eredetileg luxus-adónak tekintett adót. Ma már kevés a luxusból kerékpározó, jobbra kishivatalnokok, a kik távolabbról járnak be hivatalba kerékpáron, munkások, akik a gyárba karikáznak, használják a gépet és ezeknek a 10 korona adó, különösen most, bizony sok. Hihető, hogy a város mellényolja a kérelmet, hiszen a város jövendelmét alig jelentékenyen érinti az adó eltörlése.

— Kitüntetés. A király az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálatai elismeréséül Hess Jenő 101. gyalogezredbeli hadnagyot, aki békében az Aradmegyei Takarékpénz-ár tisztviselője, a hadiékülményes katonai érdemekért harmadik osztályával tüntette ki.

— Amit csak háboruban lehet eladni. Másfél esztendő óta ezer és egy különböző esetben hallani: „Ez is csak háboruban történhet meg.” Csak háboruban történhet meg, hogy lenesét, borsót, babot nemsokára nem literre, sulyra, hanem szemenként kiszámítva mérnek, hogy tojást (hatósági ára 16 fillér) hetekig nem látni a piacon, hogy a tej, a vaj, a hus minden halálosan drága és még drágán se mindig kapható. Csak háboruban, hogy a „konjunktura” szent nevében minden évtized előtti békevilágban készült holmit is „hadi árban” (értés: hadseregszállítók számára való árban adnak). De nemsokára ilyen oldala van a „csak háboruban történhet” című éremnek. Egyik oldal a drágaság miatt kesergőké, a másik azoké, akiknek most szerezni nem lehet elég drága. Ekszer, csipke, selyem, prém, divatos ruha, új kalap: sok a kereslet ezekben, sok a női fényűzés (a háboru előtt még nem oly nagyon fényűző körökben) nem volt akkora, mint ma. Ahol női cicoma- és divatickeket árulnak, ott most nyugodtan készülnek a karácsonyi vásárra. Egy aradi üzletben, ahol csillogó, metszett kristály-üveg ablakos fiókokban és rezesekben áll felhalmozva a női szépség gazdag fegyvertára, pompás, különös formájú üvegek ragyogtak meg szivárványszínekben. Exotikus alakú díszes dobozokban üveg dugós, jól lekötött kristályüvegek, lilába, zöldbe, napárgába, aranyló barnába játszó folyadékkal teltek. Scarabée, Ciolavis, Hyparia és más eféle felírások a cifra vignettákon. Parfümök. Epés kedvű öreg ur, aki talán fogport, vagy szappant vásárol, meg is kérde: „Mibe kerül egy ilyen üveg?” Szörnyülködve hallja: negyven, ötven, hatvan korona. „Hát van ma asszony, aki ennyi pénzt ad illatosítóra?” A kereskedő finoman mosolyog. „Kedves uram — mondja — öt esztendő óta volt raktáron nálam egy üveg parfüm. Nyolcvan koronát kértem érte. Drágálták és nem vették meg soha. Már beletörődtem, hogy a nyakamon marad. Most végre eladtam. Nyolcvan koronáért. A háborunak kellett jönnie, hogy eladhassam.” — Ugy bizony. Magyarozza ki hogyan tudja, hogy miért jött a háboru. Az előkelő parfüm, amely nyolcvan koronás árával el volt temetkezve évekig az üzlet zugában, ha megkérdeznék, bizonyosan azt mondaná: „Azért kellett a háboru, hogy engem megvehessenek.”

— Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület csikó árverése. A földmiveltésügyi miniszter a grodeki és rudki lókorházakból kisorsolt, választott csikók közül 90 darabot Aradvármegyei gazdaságossága részére engedélyezett, árverés utáni kiosztás céljából. A csikók árverése, 50 korona kiképzési ár mellett, az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület és a vármegyei létenyész-bizottság együttes közreműködésével folyó hó 8-án lett Aradon megtartva igen jó sikerrel, amennyiben az árverést rendező egyesület gondot fordított arra, hogy csak olyan gazdák vásárolhassanak a csikókból, akiknél a katonaságnak szolgálatra lovakat rekvirált, akiknek tehát elvitt lovaik pótlása céljából ezen csikókra igen nagy szükségük volt. A csikók — minőségüknek megfelelő, — normális áron jutottak a gazdák kezébe.

— Végrehajtás kirendelés. Az igazságügyi miniszter Tichy Arpád máriaradnai kir. bírósági végrehajtót, a háboru tartamára, a kőrösbökényi bírósági végrehajtói teendőket megbízta, illetve oda kirendelte, mivel a kőrösbökényi végrehajtó hadba vonult. Tichy Arpád tehát ezáltal a máriaradnai és kőrösbökényi végrehajtói teendőket látja el.

— Állatvásár. A zarándi országos állatvásár december 11-én lesz.

— Páros ünnepek éve. Még nem temetük el ezt az esztendőt — hej, de hosszú volt — de az orizóját jelzik az új cifra fedeltű kalendáriumok, amelyek már megjelennek a falon, iróasztalon. Kíváncsian és szórakozottan nézi és lapozza az ember a „tömb naptárt”: hamar végére jut. Milyen rövid így átlapozva az esztendő, pedig mennyi szenvedést, halált, vért, mennyi örömet, ujongást rejt magában! Vajon melyik lesz az öröm napja s melyik a bánaté? Régebben, a nyugodtabb időben bürokrata-ember a naptárból először a piros-betűs napokat kereste ki, mikor lesz ünnep, főleg, mikor dupla ünnep, nem is beszélve arról, hogy mikor mienk három egész napon át a világ. A jövő év mindkettőt dupla ünneppel kezdődik, lévén, hogy újév ép szombatra esik. S ez a kezdet megadja az egész esztendő karakterét: sok benne a dupla ünnep. Öt van mindkettőt Gyermeknap, március 15-én, szombaton, utána húsvét következik, május elején viszont hétfőre esik, majd pünkösd kettős ünnepe következik. Nagybölgasszonyt — jövőre keddre esik — csak egy nap választja el a vasárnaptól, ép úgy kisasszony napját, meg a szeplőtlen fogantatást, amelyek péntekre esnek, az évet aztán méltón fejezi be karácsony, hétfőre és keddre esvén. Kettős és hármas ünnepek... Ki tudja, hol ülnek meg őket, ki tudja, megülik-e őket! Sok, sok nap egymásután, fekete és piros betűsek, Lórentin, Timon, Ulrik, Invocabit... Vajon melyikre esik majd a legnagyobb ünnep, vajon melyiken kötik meg a békét?

— Köszönetnyilvánítás. Török Géza Perzsa Margit utján ötven koronát adományozott az Aradi Gyermekfelnevelő Egyesületnek. Az adományért eseten mond köszönetet az elnökség.

Az aradi izr. jót. egyesület által szegény tanulókat és iparostanoncok felnevelésére és fizika segélyezésére szükséges költségek beszerzésére kibocsátott felhívásra utabban a következő adományok folytak be: Weisz Mór és Fia 30 korona, Beseh Simon 20 korona, Glück Károlyné 20 korona, Löffler Jakab 20 korona, Ottenberg Tivadar 20 korona, Pollák Vilmos 20 korona, Fodor Gyula 10 korona, Braun Mór 10 korona, Kertész Béta 10 korona, Lászlai Sándor 10 korona, Löwy Mór 10 korona, Lustig Armin 10 korona, Löbl Gyula 10 korona, Neumann Herman 10 korona, N. N. 10 korona, Tenner László 10 korona, Kutányi Ferenc 6 korona, Kende Ferenc 4 korona, Fuchs Ignác 10 korona.

A Chanuka-ünnep alkalmával a következő adományok érkeztek az aradi izr. árvaház növendékei részére: Ozv. Schulhoff Károlyné 2 torta és különféle csemege, méltóságos Ottenberg Tivadarné az árvaház növendékeinek egy tea-estélyt rendezett, Leopold Zsigmondné 22 csomag különféle csemegét, Kohn Henrik (Kiszindia) egy láda almát, Láng Jakabné (Hollószeg) 180 mgr. almát és diót, Koch Dániel több ízben mozijegyeket. Az adományokért hálás köszönetét fejezi ki az elnökség.

— Cigaretta és dohányt a fronton levő aradi katonáknak. Gyorsan közeledik a második szomorú karácsony. Akár tavaly, most is a lövészárokból éri a karácsony ünnepe derék katonáinkat. A legesekelebb ajándék is kedves lehet nekik, ha az hazulról jön. Eppen ezért határozta el az aradi Vörös Kereszt Egyesület, hogy dohányneműket küld karácsonyra a fronton levő aradi katonáknak. Ezután kéri a Vörös Kereszt elnöksége, hogy minden nemesen érző ember gondoljon a lövészárokból szomorú karácsonyára s akár milyen csekélységgel segítsen elő az egyesület amatervét, hogy cigaretta, szivart, pipát és öngyújtót küldhessen katonáinknak. Az ajándékokat a Weitzer-utcai kórház vöröskeresztes hölgyei veszik át s az elküldéséről a Vörös Kereszt elnöksége gondoskodik. Az ajándékokat e hó 15-én kéri a Vörös Kereszt, hogy idejekorán továbbíthassa.

— A közelebbi karácsonyi ünnepekre már naponként érkeznek a legegyszerűbb ajándékok a Fischer Aruházba a Szabadság-terem. Gyermekkoszok gyönyörű választékban és összevethető gyermekszékek. Olcsó árak! Fischer Aruház a Szabadság-terem. 227

— Üzleti könyvek, u. m. strazzák. Főkönyvek és irodai cikkek Kerpelnél. 193

— Underwood-gépiró és gyorsíró szakiskola Zitter és Hollós írógépvállalatánál Aradon, főpostával szemben. 4697
— Legújabb divattapok Kerpelnél. 193

A jövő évi esküdtek.

(Az alaprajstrom kisorsolása.)

Arad, december 9.

Az aradi királyi törvényszék egy bizottsága Bittó József kir. táblabíró elnöke mellett Nikolics Sándor, Steigerwald Alajos és Új János törvényhatósági bizottsági tagok, mint bizalmi férfiak jelenlétében most állította össze a jövő évi esküdtek alap rajstromát, amely a következő:

Aband György, Adám Lőrincz, Adler Samu, Alajos János, Albert Ferenc Világos, Almási Ferenc Pankota, Amigó József, Anzole Mátvás, id. Arató Sándor Ujvársánd, Arnold József Pankota, Állasz Henrik, Baczonyi Kálmán Erdőskerék, Balázs Kálmán, Balczér György, Bális Péter Máriaradna, Baki Ferenc Pankota, Balmer Miklós, Balog András, Bárdi Kálmán Soborsin, Barta Lajos Ujvársánd, Bartha Samu, Barthos Domokos, Bauer Mihály, Beamer Odón Pankota, Beck Adolf Pankota, Bécsi Sándor, Balák Mór, Beleznai József, Bene István, Bene Sándor, Benedek Sándor Ujzentanna, Bankó József, Berecz Károly, Bereczki János, Berger Lipót, Bernát József, Bing Hugó, Bunkics János Pankota, Binkics Miklós Pankota, Bizám Gyula, Bleiczefer János Ujzentanna, Bleiczefer Ferenc Pankota, Bleier Ignác, Bódi József Világos, Bogdán János, Bohus Lajos báró Világos, Bolyos István, Boros Mihály, Borsos Béla, Bornstein Márton, Böhm Géza, Brandeier Henrik, Brasch Aladár dr., Braud Miksa, Bruckmann Gyula, Brunner Ferenc Pankota, Busa Pál, Buttinger János Ujzentanna, Buttinger József Pankota, Buchsbaum János, Büchler Mór, Csárán Sándor Tótvárád, Czégka Zdenkó dr. Világos, Czeiler István, Czinezer Lajos, Czukor Albert, Czukor László, Csabai Mátvás, Csabai Péter, Csapó József Ujvársánd, Csapó Mihály Ujvársánd, Csipkár András Ujvársánd, Csiky Odón dr., Csungán Arzén, Dános Gyula, Dávid Vilmos, Demkó István Ujzentanna, Dengl Rezső, Deresnye Gyula, Deutsch Károly, Dick Samu, Dimitreszku Aurél Pankota, Ditrichstein Bernát, Dobrosi Károly, Domokos János Ujvársánd, Don Konstantin, Donáth Simon, Dóssa Dezső, Drossnyák Gyula, Eckert Fülöp, Eckhart László, Eberlein József Ujzentanna, Eberlein József, Eberlein Károly, Ederer Károly, id. Edl Lőrinc, Eichner László Világos, Eisenmajer Mihály, Eiser Sándor, Ekes József, Embey Gyula dr., Engel Manó, Fábrián Vince, Fergó Illés Pankota, Farkas Samu Arad-Gái, Fazekas Lajos, Fehér Miklós, Fekete Mátvás, Fikus Adolf, Fischer Artur, Fischer József, Fischer Károly Magyarád, Fleischer Adolf, Fodor Adolf, Frank Viktor Ujzentanna, Fried József, Friedmann Béla, Friedmann József, Friedmann Sámuel Gyulai, Führbacher János, Fülöp Adolf Pankota, Fülöp Sámuel, Fürst Simon Soborsin, Gaál Gerzely Világos, Dr. Gabos Jenő, Gantner Károly Ujzentanna, Geröcs Benjámín, Geiszler Konrad, Gid Sámuel, Goda János, Gintner Adám, Givuleszku Prótás Soborsin, Glück Henrik Világos, Glück Manó, Goldis László, Goldstein Herman, Gottlieb Mór Vám, Gróf László, Gregor János Ujzentanna, Grill Károly Világos, Dr. Gross Endre, Gross Pál Pankota, Gross Sándor, Grünbaum Leó, Grünberger Adolf, Grünwald Ferenc, Guttman Simon, Gyukits Ernő Kovászi, Gyulai Agoston, Gyurkovits Ferenc Ujzentanna, Halmay Andor, Hartmann Béla, Heller Soma, Henny Károly Ujzentanna, Herbai Gyula, Herczeg János, Herzo Lipót, Hermann Béla, Hermann Béla Galsa, Hirsch József Ujzentanna, Hirschteld Márkus, Hoffenpradl Frigyes Hoffmann László, Horn Károly Ujzentanna, Horvát György Ujzentanna, Horvát József Ujzentanna, Hunyadi József, Jankovits György, Jéger József, Jónás Adolf, Kádár István, Kádár László, Karpalecz Zsigmond, Kekedi György Ujzentanna, Keresztes János, Kertész Gábor, Kereszturi

Gyula, Kern Henrik Világos, Kerpel Izó, Kesztenbaum József, K's József Soborsiu, Kulitzky Ignác, Kirohner Adám, Kócsi András Pankota, Klánik Béla Ujszentanna, Klein Manó Világos, Klein Márton, Knechtl V. Géza, Knechtel Géza, Knefel Lajos, Kohányi Róbert, Kohn József, Kohn Sámuel, Kollmann Armin, Konopán Miklós Máriaradna, Koszantin Sándor községi tisztviselő Galsa, Kormon Gyula, Kovács Lajos, Kovács Mihály Ujvársánd, Kovács Soma, Kóvács János Pankota, Kráitz Lajos dr., Kruppa Károly, Kublin Lajos Világos, L. puská Demeter Arad-Gái, Laszovits Antal Kovászi, Id. László János, Lengyel Sándor Pankota, Liszt István Világos, Lobstein Pál Ujvársánd, Leoss Antal Világos, Lőrincz Lipót, Löwy Ignác, Löwy Mór, L. Winger Lipót, Lukácsy Lipót dr., Lunyevsek Vencel, Lusztbader Adolf, Markovits Miklós Magyarád, Marmorstein Ignác Torjás, Mandl Aron Arad-Gái, Massay János Galsa, Merkler Antal Ujszentanna, Mihailu Virgil Oszentanna, Mod György Ujvársánd, Mo'dován György Alszóves, Molnár József Világos, Molnár László Galsa, Nagy György Világos, Orovetz István Ujszentanna, Oszter János Világos, Pap Livius Kovászi, Pópa Demeter Oszentanna, Popesku Aurél dr. Világos, Popovits Péter Magyarád, Práth Mihály Ujvársánd, Reiner Albert dr. Ujszentanna, Reinmüller Ferenc Ujszentanna, Reinmüller János Ujszentanna, Revilák Ferenc Világos, Rohretzer Gyula Világos, Róth Mór Soborsiu, Ruszonyi Endre Világos, Szilbereiss Károly Ujszentanna, Simon Fábán Világos, Somogyi István Ujvársánd, Stein Zsigmond Magyarád, Steiner Albert Maroshollód, Susiu János dr. Világos, Schenk Antal Ujszentanna, Scherer János Ujszentanna, id. Scherer Károly Ujszentanna, Schwartz David Muzka, Schwartz Ernő Oszentanna, Schütz Viktor Világos, Szentendrei Béla Ujszentanna, Szokán Károly Ujszentanna, Todor Lajos Rósa, Török János Világos, Turzán József Világos, Vajda Jakab dr. Világos, Varga Tóth Ferenc Világos, Vital Márton Oszentanna, Weiss Jakab Világos, Weiss József Pankota, Weiss Rudolf Kovászi, Itj. Werner Adolf Ujszentanna, Wittenbarger Mór Kovászi, Zelinger Jakab Oszentanna.

TORVENYKEZÉS.

§ Elutasított kártérítési kereset. Egy régen busódó p rben hozott ma ítéletet az aradi kir. törvényszék polgári tanácsa. Négy év előtt néhány aradhegyaljai földbirtokos feljelentésére *Dálnoki-Nagy Lajos* alispán közigazgatási uton megtiltotta *Gál és Tyrnauer* budapesti cégnek, hogy barackai kőbányájukban dinamittal robbantassanak. *Gál és Tyrnauer* erre ötvenezer korona erejéig kártérítési keresetet indított az alispán ellen, a keresetet azonban az aradi törvényszék ma számos tanúkihallgatása és helyssini szemle után elutasította.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Péntek, 1915. évi december 10-án:

Q. Bécsi.

Q. Bécsi.

EVIKA.

Vígjáték 3 felvonásban.

Kezdés este 7,3 órakor.

Felvező szereplő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.

Arad és környéke mélyen tisztelt uri hölgyközönségének szives tudomására hozom,

hogy a világhírű Hirsch-féle szabásait akadémián a tanfolyamot Berlinben elvégeztem és ma napról kezdve az általam előállított ruhák, csaták, köppenyek, stb. csak elszájtított, már igen sok készlettel megjutalmazott módszer szerint fognak elkészülni.

Azon mélyen tisztelt hölgyeim, akik ezen módszer szerint óhajtják kostümeiket, köppenyeket elkészíttetni, mély tisztelettel kérem, sziveskedjenek becses látogatásaikkal és megrendeléseikkel megtisztelni, amennyiben én úgy a kifogástalan szabást, mint a legjobb kiállítást előre is biztosítom. — Szives rendeléseiket kérve, vagyok illő tisztelettel

HIRSCHLER CAROLA,
Vörösmarthy-utca 1.

APOLLO SZÍNHÁZ.

1915. december 10., 11. és 12-én, pénteken, szombaton és vasárnap

A magyar filmgyártás legtökéletesebb alkotása:

Éjféli találkozás

Falusi történet 4 felvonásban.

Filmre alkalmazta: Dr. Janovics Jenő. Rendezte: Garas Márton.

Főszereplők:

Berky Lili és Várkonyi Mihály.

Az előadások hétköznapokon 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Vasárnap penztárnnyítás 7,3 órakor, előadások 8, 7,5, 6, 7,8 és 9 órakor.

Uránia

Bródy Sándor:

Lyon Lea

Uránia

Könyv-, papír- és zeneműkereskedés **Décsi Géza** Arad, Forray-utca 90. Nyúnydy-palota Telefon az 902

Mese-könyvekben olcsó karácsonyi vásári	Karácsonyra!	Mese-könyvek!	Olcsó karácsonyi vásár képeskönyvekben!
	Benedek, Kis-könyvtár (601. helyett) Most!	40 fill.	
	Filléres-könyvtár	40 fill.	
	Legszébb Grimm-mesék	K 1-—	
	Ezerégy éj meséi	K 1-—	
	Gulliver utazásai	K 1-—	
	Krudy, Ifjúság, kötve (K 4-—)	K 2-—	
	Ugyanaz	K 1-50	
	Sziklay, Testvérek	K 2-—	
	Ugyanaz	K 1-50	
	Kincs, Magyar ég alatt (K 4-—)	K 2-—	
	Ugyanaz	K 1-50	
	Solymosy, Utazások (K 4-—)	K 2-—	
	Ugyanaz	K 1-50	
	Tarcsay, Szt. Margit (K 4-—)	K 2-—	
	Ugyanaz	K 1-50	
	Keménylapi képeskönyvek!		
	Apró-cseprő képek	40 fill.	
	Mindentelre vares képek	40 fill.	
	Az én kis képeskönyvem	50 fill.	
Apró képek, mégis szépek	50 fill.		
Manolka képeskönyve	60 fill.		
Mulatnak a gyerekek	80 fill.		
Csinglingi képeskönyv	80 fill.		
Sok-sok apró szép dolog	80 fill.		
Kis cirkusz (10 lapos)	K 1-—		
Kis pajtasom (3 oldalos)	K 1-—		
Kicsinyek világa	K 1-—		
Séta az állatkertben	K 1-50		
Kis katonák képeskönyve	K 1-50		
Tündérmesék képeskönyve	K 1-50		
Mackóék mulatnak	K 1-50		
Videki rendelést pontosan elintézik.			

Hölgyközönség

Módomban áll legújabb divatlapjaim után legizlésebb kostümöket és alkalmi ruhákat szolid árban elkészítenl.

szives tudomására hozom, hogy az

őszti és téli szövetaim megérkeztek.

Szives megrendeléseket kérek, kitünő tisztelettel

Varga Kálmán női szabó divatterme, Deák Ferenc utca 39.

Fajalmók.

Jonathán, Batul, Sikulai Ranett, Bőr, Vanília, Törökbálint, Sóvári és Citromalma kicsinyben és nagyban legjutányosabb árban kaphatók

Káli Ferenc

gyümölcskereskedésében, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 4773

Olcsó pénzért Jól világítani

csak villanynyal lehet.

Mindennemű villanybevezetést, csillár át-szerelést a legjutányosabban vállal

Hammer Vilmos

Arad, Szabadság-tér 5-6.

Telefon sz. 96.

Legnagyobb fűtőanyag megtakarítás!

A városi mérnöki hivatalban ki-próbált

kettős fűtőkályhák és kettős füstcsövekkel érhető el.

Megállapítottatott ugyanis, hogy ezen kályhák és füstcsövek használatánál a fűtőanyag fele megtakarítható.

Patent

Kettős füstcsövek állandóan raktáron vannak és igen olcsók. — 2. sz. (kis szobára) 8 korona. 3. sz. 9 korona. 6. sz. 20 korona.

Egyedül

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyú készítőnél

Arad, Rakóczi-utca 27.

Tek. Hönig Ottóznak, Arad.

A kettős „Patent” füstcső igen jó, mert kevés fával sok meleget ad Mindenkinek ajánlhatom. Tisztelettel özv. Gabovits Sándorné.

Patent kutszivattyúk.
Patent borszivattyúk.
Patent tűzfecskendők.

Sikló község előljárósága.

1578—1915. sz.

Hirdetmény.

Sikló község tulajdonát képező 2 darab magyar faju kislejtezett bika, és 6 darab kislejtezett mangulicza faju kan, folyó évi december 16-án délelőtt 9 órakor Sikló község házában a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetése mellett nyilvános árverésen el fog adatni.

Sikló, 1915. évi december hó 7-én.

4819

Az előljáróság.

**A szépségápolás titka a használandó
szépítőszer helyes megválasztása!** Ime ez az oka miért oly kedvelt

**Rozsnyay Serail arkenőcse
Rozsnyay Serail krémje.**

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona.

Szines arcpороk!!!

Próbadohoz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testszin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál csodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Máttyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

**A szájuég desinfiálásánál, valamint a
torokbetegséget előidéző**

bacillusok elölésénél, amely különösen gyermekeknél rendkívül fontos szerepet játszik, mint feltűnően hatásos szer, seholsem nélkülözhető a **Formodor tablettá.**

Egy tégely 50 tablettával, 2 korona 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájuéget desinfiálja, utóíze igen kellemes. Ara egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Fejtkorpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedül ily szer, a világhírű „Krovil” korpát kenőcs.

Ara egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrássy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Cognac,
Likörök,
Szilvorium,
Törkölypálinka,

Tea és Rum

jutányos áron kaphatók:

Körösvölgyi Pálinkaraktár,

Lloyd-palota.

859

26967—1915. kh.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. Belügy-minister ur 108216/914. sz. határozatával a 7275/279—914. sz. s a „Házirend”-ről alkotott szabályrendeletet jóváhagyván, azt az alábbiakban tesszem közzé, hogy a szabályrendelet 1916. évi január 1-én lép életbe.

Szabályrendelet a házirendről.

1. §. A város területén fekvő házak kapui az alkony beálltától bármely időben zárhatók, kapuzárás azonban szeptember 29-től április 24-ig csakis este 9 órától reggelt 6 óráig, április 24-től szeptember 29-ig pedig csakis esti 10 órától reggelt 6 óráig követelhető.

A bérházak tulajdonosai kötelesek gondoskodni arról, hogy lakóik éjjel a házakba bejuthassanak, amiért lakóikat vagy kapukulccsal ellátni, vagy pedig alkalmassá jelölt felállítani tartoznak.

2. §. A kapuk egyszeri nyitására, tekintet nélkül a ki, vagy bebocsátott személyek számára, éjjel előtt 5 krajcár, éjjel után 10 krajcár díj fizetendő.

Ha valaki a benlakók közül a házból megy ki, akár éjjel előtt, akár éjjel után nyitattat ki neki a kapu, minden nyitására 5 krajcár díj fizetendő. Tűzesetekben a tűzoltókkal szemben nyitási díj nem követelhető.

3. §. A több félé által lakott házak fölépcsőzete a beálló esztendőmálytól, szeptember 29-től április 25-ig éjjeli 9 óráig, április 24-től szeptember 29-ig esti 10 óráig világítandó.

4. §. A kölépcsők, ha lekopás által síkossá válnak, érdesre faragandók.

5. §. Emeletes házak kifelé nyíló ablakainak tisztító a munkaközben felmerülő veszély megelőzése céljából biztonsági övvel, vagy biztonsági létrával látandók el. Ezen rendelkezés megtartásáért, az aki a munkát végezteti, felelős, kivéve a munkát végző engedéltségi vagy hanyagsági esetét.

6. §. Aki ezen szabályrendeletet meg nem tartja, illetve megszegi, kihágást követnek el és a háztulajdonos, házkészítő vagy a házban lakók magánpanaszára az 5. §-ban foglaltak esetén hivatalos feljelentésre az 1901. évi XX. tc. 23. §-ában megjelölt célokra fordítandó 40 koronáig terjedhető pénabüntetéssel, vagyontalanság esetén pedig 2 napig terjedhető elzárással büntetendők.

7. §. A kihágások elbírálásában első fokban a város rendőrkapitányi, másodfokban a város tanácsa, harmadfokban a m. kir. belügyminiszter bíraskodik. Az első fokú határozatok a kihágástól vagy kézbesítéstől számítva szóval, vagy írásban 15 nap alatt felelőzhetők.

Arad, 1915. november 21.

Green főkapitány.

Ma Bródy Sándor: Lyon Lea az Urániában.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelölendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

Ibolya.

Megkaptam. Velem mi lesz még nem tudom, többet legk. Nagyon őszinte legszív. üdvözléssel. 4812

Ki óhajtsa

egy fesnek mondott irasszonyal, tisztességes szándékból, a délutáni órákban elszórákosni. Leveleket "Diszkrétlió" jellegre a kiadóba kór. 4806

ALKALMAZÁST KERES.

Intelligens

ügyes varrónő ruházhakhoz ajánlkozik. Perényi-utca 4. szám, udvarban. 4816

ALKALMAZÁST NYER.

Azonnali belépésre

keresek románul is beszélő, 1 fűszer-, 1 vas- és 1 bérkereskedő segédet Kugel Sándor Brád. 4814

Német leánykát

keresek háromtagú családnos. Cim Az Est aradi kiadóhivatalában Zrínyi-utca. 4820

Leányok és fiúk

tanulóknak felvételeinek, Weiss Hugó leányképzésű műtermében Aradon. 4818

Alkalmazást nyerhet

2-3 ügyes kiszolgáló leány, kik női kalap és divatruha szakmában jártasok. Cim a kiadóban. 4815

Keresünk

izraelita pénziárnoknőt azonnali belépésre, ki a román nyelvet is beszéli. Taussig O. és Társa Kápolnás. 4817

Keresek

Jó írású perfekt könyvelőnőt aradi irodámban. Írásbeli ajánlatok eddigi működése megjelölésével "Könyvelőnő" jellege alatt. 4818

KIADÓ LAKÁS.

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt asonnaira kiadók. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Kerékpár

betegség miatt eladó. Báró Bohus palota hátsó udvar. 4821

Megvételre keresetlek

egy jó karban levő nagy szőnyeg. Cim a kiadóban. 4822

Munkások és hadifoglyok

részére nagyobb mennyiségű télikabátok, nadrágok, alsórubbák és erős bakkancsok, míg a készlet tart. olcsón beszereshető Herzfeld Gyula ruhakereskedőnél, Asztalos Sándor-utca. 4828

Hődmézesi

tógadásigban termelt élőhalat, pontyot kg-ként 8 és 4 korona arban, pénz előleges beiktatása ellenében, szállít Havas Jakab, Honcstó Telefon szám 8. 4749

Morani eszénárkörte

szőlő, többféle alma, citrom és más délgyümölcsöt ajánlok. Galler Anna, Deák Ferenc-utca, Fehér Kereszt épület. 4599

Egy keveset használt

szongorát veszek. Zabán János, Boros Beni-tér 9., lisztüzlet. 4822

Sárga bagaria,

laok, valamint az összes divatos betétes cipők tisztításához a legjobb szer az "Eos Cream" kapható Aradon kizárólag a Cipő Törszobában. 4805

Meleg bárányszőr bélések,

egy katonaszabony kibélelésére elegendő mennyiség 20 koronáért kapható Gross Lajosnál, Boros Beni-tér 4. szám alatt. 4775

Eladó

2 barrel kékítő, kilója 7 korona. Kapható: Messzer Józsefné, Pécska. 4794

Őszi Divat Album

1000 ábrával kor. 2.40 Pichler Sándor könyv- és papírkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 781

KÜLÖNFÉLE

Elveszett

egy fehér, fekete foltos fiatal fox'errier kutya. A megtaláló kéri, hogy a kutyát 20 korona jutalom ellenében R. Kóczi-utca 1. szám Dr. Simó Károly lakásán adja át. 4782

10145—1915.

Hirdetmény.

Az 1915. évi XLVI. t.-csk. alapján a hadsegélyezés céljára kivetendő jövedelmi adót feltüntetési pótkivetési listámat a vonatkozó utasítás 88. §-a értelmében folyó évi december hó 6-tól számított 8 napi közzemlére a városi adóhivatal 10. számú szobájában közzemlére kiteszem. Eről Arad sz. kir. város közönségét hirdetményileg értesítem. Arad sz. kir. város adóhivatalától, 1915. december 6. Vannay, adó- és pénzügyi tanácsnok.

Eladok legfinomabb

essentiát,

elsőrendű gyártmányt,

rum, törköly, szilvórium

és mindennemű

likörök

előállításához.

Kalmár Endre

Arad, Asztalos Sándor-u. 5. 670. Megyei telefon 670.

Erzsébet-körút 7. sz. alatt szűres betonozott

pincehelyiség kiadó,

amely üzletnek vagy raktárnak alkalmas. Értekezni lehet Batthyány-utca 29. sz. I. emelet 1 ajtó 4805

Szappan,

Gyertya,

Gyufa,

Gépfaggyu,

Gépolajok,

Kocsikenőcs,

Zsiradékárak

Petroleum

nagy raktára

Hubert József

Arad, Szabadság-tér.

Telefon 262. sz.

Költözők

figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez

Kalmár József

villanyszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Üzlet megnyitás!

Posztó raktár
ARAD, Zrínyi-utca 1. (Báró Bohus-palota.)
Apollo Színház mellett.

Jel'es katonai felszerelési cikkek!

Oltönyök és télikabát szövetek.
Férfiszabók részére béléseik.
Mindennemű katonaszövetek jutányos árban.